

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1951 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

LETO XXIII. Stev. 85
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

PREKOP DOCELA OBNOVLJEN

Logična vskladitev

egiptovskih pravic in mednarodnih interesov na Sueškem prekopu

New York, 9. aprila (AFP). — Sekretariat OZN je sinoči objavil, da je Sueški prekop zdaj docela očiščen. Generalni sekretar Hammarskjöld je ob tej priložnosti testiral generalu Wheelerju, ki je kot predstavnik OZN vodil očiščevalna dela.

Danes sta preplula prekop dve največji tankerji, ki sta že od novembra v Port Saidu čakala na prosto pot po prekopu. Tanker »Elisabeth« je 19.000-tonska belgijska ladja, drugi 20.776-

egiptovskim zakonom in suverenosti, kakor so egiptovske železnice in ostale javne službe. O Egiptu ni moč trditi, da je nespravljiv zato, ker brani svoje pravice. Po Naserjevih besedah je egiptovsko stališče o Suezu logično. Egipt se svečano zavezuje, da bo spoštoval vse, kar krepi mir in varnost, da bo branil koristi in pravice vseh dežel v okviru svoje suverenosti in obrambe svojih pravic.

Pogajanja med ZDA in Egiptom o plovlju po Sueškem prekopu pa so menda trenutno zastala, ker se hočejo ameriški predstavniki posvetovati z ostalimi uporniki prekopa, da bi našli izhod iz sedanje položaja in omogočili uspešen predlog glede na nespremenjeno egiptovsko stališče.

Uradni predstavnik State Departmenta je danes rekel, da še ni mogoče povedati, kdaj bodo ameriško-egiptska pogajanja o Suezu končana. Dodal je, da vlada ZDA ameriškim lastnikom la-

dij še nadalje svetuje, naj bodo »pazljivi« pri eventualnem uporabljanju Sueškega prekopa.

V britanskem zunanjem ministrstvu pa so danes izjavili, da ni treba pričakovati nove izjave vlade o plovlju po Suez. Domneve, da vlada pripravlja tako izjavo, so se zlasti utrdile spriču današnjega nenadnega sklicanja seje kabineta. Menijo, da je Macmillanova vlada sinoči in ponovno na današnji seji obravnavala sueško vprašanje.

V začetku tega meseca je vlada svetovala ladjam pod britansko zastavo, naj se zaradi »nevarnosti min« izogibajo plovlju po prekopu. Po uradnem britanskem tolmačenju ta nevarnost še nadalje obstaja. Predstavnik Foreign Officea je omenil v razgovoru z novinarji, da je egiptovska vlada lani v novembru opozorila na mine v Sueškem zalivu južno od prekopa. »Če Egipt izjavlja, da je prekop očiščen,« je dejal, »to še ne pomeni, da je tudi plovlja varna.«

Dobro opravljena naloga

Kairo, 9. aprila (Reuter-AP). General Wheeler, ki mu je OZN zaupala očiščenje Sueškega prekopa, je danes sporočil, da je prekop popolnoma očiščen in sposoben za plovljo. Izrazil je priznanje brodovju 31 ladij iz 7 držav, ki je bilo zaposleno pri odstranjevanju ovir iz prekopa.

Sueški prekop so usposobili za plovljo mesec dni prej, kakor so računali ob začetku del.

Ureditev položaja na meji pri Gazi

New York, 9. apr. (AFP). — V OZN so danes objavili, da je poveljnik mednarodnih čet v OZN general Burns govoril s pomočnikom načelnika generalnega štaba izraelske vojske Meirrom Amitom o zgraditvi mejnikov — ograj na nekaterih točkah egiptsko-izraelske demarkacijske črte. Doselej je bila ta črta največkrat označena samo z risom po tleh. General Burns je poslal izraelskim oblastem tudi posebno noto v zvezi s preletavanjem področja pri Gazi. V marcu je Egipt večkrat protestiral pri mešani komisiji za premirje proti tem izraelskim prekrškom.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LR SLOVENIJE

O ORGANIZACIJI GOZDARSTVA

in razdelitvi sklada za zidanje stanovanjskih hiš

Ljubljana, 9. aprila. — Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na današnji seji, ki ji je predsedoval predsednik Izvršnega sveta tovariš Boris Kraigher, razpravljaj najprej o organizaciji gozdarstva v LR Sloveniji.

Teze o organizaciji v gozdarstvu, o katerih sta razpravljala minuli mesec odbora za gospodarstvo in odbora za gospodarske organizacije Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine Slovenije, pomenijo velik prispevek h gospodarjenju z gozdovi predvsem v tem, da poenostavljajo dosedanj sistem gospodarjenja in zbiranja sredstev, ter v tem, da dajejo jasnejšo razdelitev upravnih in strokovnih nalog, združenim organizacijam pa tisto mesto in vlogo, ki jim tudi v gozdarstvu pripada.

Načela, o katerih je razpravljal Izvršni svet, rešujejo vrsto osnovnih vprašanj gozdarske službe:

uvajajo enoten način gospodarjenja z gozdovi ne glede na sektor lastništva; poenostavljajo gozdarsko službo v celoti, ločujejo upravne in inšpekcijske službe od gospodarsko operativnih ter jih prenašajo na gozdna gospodarstva in združene gospodarske organizacije; kmetijske zadruge in gozdarske poslovne zveze;

pri bližjeje gospodarjenje z gozdovi proizvajalcem oziroma njihovim organizacijam, kmetijskim združenjem, krepijo družbeno upravljanje in povečujejo nadzorstvo nad uporabo sredstev gozdnih skladov.

V zvezi s tem bo treba spreminiti zakon o gozdovih, zakon o

gozdnih skladih ter uredbo o izvajanju tega zakona, uredbo o sečnjah gozdnega drevja in druga zakonska določila. Predloge za potrebne spremembe bo predložil Izvršni svet Ljudski skupščini v razpravo na prihodnjem zasedanju.

V nadaljevanju seje je Izvršni svet sprejel tudi letni načrt, ki ga je predložil upravni odbor sklada LRS za zidanje stanovanjskih hiš v letu 1957. Ker je na javni razpis prispelo veliko več raznih vlog, kot pa je razpoložljivih sredstev sklada, je upravni odbor sklada za zidanje stanovanjskih hiš predlagal razdelitev, ki upošteva tako ugodnejše ponudbe koristnikov kakor tudi pogoje razpisa, ki daje prednost večjim mestom ter industrijskim in rudarskim središčem.

Za porazdelitev proračunskih sredstev, ki so določena za znanstvena raziskovanja v letošnjem letu, je Izvršni svet imenoval komisijo, ki jo sestavljajo:

direktor podjetja »Litostroje« inž. Božidar Guštin, direktor Zelenarne Jesenice Milan Kristan, sekretar Sekretariata Izvršnega sveta za industrijo in obrt inž. Ludvik Kremžar, član SAZU in redni univerzitetni profesor dr. inž. Anton Kuhelj, izredna profesorja tehniške fakultete dr. inž. Roman Modic in dr. inž. Roman Poniž, sekretar Zveze inženirjev in tehnikov LRS inž. Janko Torkar ter tajnik Trgovinske zbornice za LR Slovenijo inž. Miloš Vehovar. Za predsednika komisije je bil imenovan direktor Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij LRS inž. Viktor Turnšek.

Makarios na Madagaskarju

Etnarh namerava v London, da bi se v smislu resolucije OZN pogajal o ureditvi ciprskega vprašanja

Tananariv (Madagaskar), 9. apr. (Reuter - AP). Ciprski etnarh Makarios je prispel iz Tamatave v Tananariv. S Seychelskih otokov ga je pripeljal grški tanker »Olympique«. Na Madagaskarju

se bo Makarios sestal z laburističnim poslancem Noelom Bakerjem, s katerim se je že prejšnji večkrat razgovarjal o ciprskem vprašanju. Iz Tananariva bo nadaljeval pot v Nairobi, odkoder bo z letalom odpotoval v Atene.

Po prihodu v Tamatave je Makarios novinarjem izjavil, da namerava v kratkem v London, kjer bo zahteval osvoboditev Cipra. Vabila na pogajanja ni prejel, a v Londonu bo vsekakor delal za stvar ciprskega ljudstva. Skliceval se je na resolucijo OZN o Cipru in poudaril, da ta priporoča pravično rešitev tega vprašanja. Ko so ga vprašali, ali ima zveze z laburisti, je etnarh odgovoril, da ima zveze z vsemi britanskimi političnimi strankami.

Britanski proračun

London, 9. aprila (Reuter). Finančni minister Peter Thorneycroft je danes v Spodnjem domu podal predlog proračuna. Izdatki znašajo nekaj nad 4,5 milijarde funtov sterlingov, od česar odpada milijardo 420 milijonov na izdatke za obrambo. Izdatke za civilne potrebe cenijo na dve milijardi 656 milijonov funtov, pri čemer je v vseh 550 milijonov za brezplačno zdravstveno službo, nadalje 445 milijonov za prosveto in 207 milijonov kot subvencije za prehrano.

V svojem poročilu je finančni minister rekel, da so izgledi za dohodek v proračunskem letu 1957/58 bodrili, navzlic temu, da bo vlada zmanjšala davke za 100 milijonov funtov sterlingov.

Jarring zaključuje svojo kašmirska misijo

New Delhi, 9. apr. (Reuter). — Posebni odposlanec Varnostnega sveta za ureditev kašmirskega vprašanja Gunnar Jarring je danes izjavil, da je zaključil drugi del svojih razgovorov z indijsko vlado. Danes je Jarring odpotoval znova v Karači, od onod pa bo krenil v Zenevo.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 10. aprila
Zmerno oblačno z vmesnimi razjasnitvami. Nočne temperature okrog 0. dnevne do 12 stopinj Celzija, v Primorju do 16 stopinj Celzija. Nevarnost alane.

OB STOTI SEJI OŽJEGA RAZOROŽITVENEGA ODBORA OZN

PRVI OBRISI SPORAZUMA o zmanjšanju klasičnih oboroženih sil

London, apr. (Tanjug). Ožji odbor razorožitvene komisije OZN bo imel jutri v Londonu stoto sejo. Na dosedanjih sestankih je po splošni razpravi obravnaval vprašanje atomskih eksplozij in, ker ni dosegel sporazuma, je prešel na vprašanje običajnega orožja. Razprava o tem se nadaljuje in vse kaže, da bodo dosegli konkretne sporazume, če se ne bo spremenilo sedanje delovno in konstruktivno vzdušje v ožjem odboru in zunaj njega.

V zvezi z včerajšnjo sejo ožjega odbora razpravlja današnji »Times« o izjavi ameri-

škega delegata Stassena, da bo priporočil svoji vladi, naj sprejme predlog, da bi morala biti v sporazumu o prvi fazi zmanjšanja običajne oborožitve tudi obveznost o nadaljnjem zmanjšanju v prihodnji fazi. S tem bi ustregel sovjetskemu pomisleku, da bi bilo brez koristi razpravljati o problemih prve faze, če ne bi bilo nobenega upanja, da bi razorožitvena prizadevanja v tej smeri kaj hasnila. Vodja sovjetske delegacije Zorin je rekel, da se mu zdi Stassenova izjava zelo pomembna.

V Foreign Officeu pravijo, da se je pet delegacij v načelu sporazumelo o ravni oboroženih sil in razorožitvi v prvi fazi, da pa je ostalo odprto vprašanje sporazuma v drugi fazi. V prvi fazi bi omejile ZDA, ZSSR in Kitajska svoje oborožene sile na dva in pol milijona vojakov za vsako, Velika Britanija in Francija pa na 750.000. S tem bi se vojni proračuni znižali za 10%. »Times« meni, da bo Stassen priporočil svoji vladi, naj bi ZDA izrazile pripravljenost, da bi se pogodbeno zavezale za nadaljnje 15-odstotno zmanjšanje oborožitve v drugi fazi. S tem bi se tedaj obrambni proračuni znižali za četrtino. To pa bi bil vsekakor prepričljiv uspeh londonske konference ožjega razorožitvenega odbora OZN.

Drugi francoski atomski načrt

Pariz, 9. apr. Francija bo v prihodnjih petih letih investirala v zgraditev atomskih naprav — reaktorjev, elektrarn, podmornic, ladij in tovarene izotopov — 500 milijard frankov. Glavni napor bodo usmerjeni na graditev atomskih elektrarn, katerih skupna zmogljivost naj bi znašala l. 1965 800.000 kW.

Te podatke so objavili v osnutku drugega petletnega načrta za razvoj atomske industrije in raziskav, ki ga je vlada danes predložila poslanski zbornici v odobritev. Vlado predstavlja je izjavil, da je odločitev, da se Francija na tem področju povsem osamosvoji od ZDA in tujine, bistvena značilnost tega načrta.

Uporniška ofenziva

v zahodnem in južnem Alžiru

Pariz, 9. apr. (Tanjug). Uporniški komandosi so sinoči v Oranu streljali na francoske vojaške patrulje. Po prvih poročilih je bilo ranjenih 7 francoskih vojakov, 4 Alžirci pa so bili ubiti. V zadnjih 24 urah so komandosi onod še na petih drugih krajih napadli Francoze. Ti so imeli pri tem nad 20 mrtvih in ranjenih.

Uporniška ofenziva v zahodnem Alžiru in še posebej v Oranu, ki se je začela pred dvema tednoma, se je danes močno razvnela. Uporniki so z bombami na-

padli francosko oporišče in patrulje v Peragou. Pri Temošanu so uničili nasade nekaterih francoskih kolonov. Vojaški spopadi se na vsem področju nadaljujejo.

Najnovejša poročila opozarjajo na hude napade upornikov tudi na jugu Alžira, na področju Biskre. Uporniki so davi zasedli več naselij, iz katerih so se morale manjše francoske garnizije umakniti. Francoski konvoj je pri Djeliji zašel v zasedo. Onod so uporniki sestrelili tudi francoski helikopter.

Do uličnih spopadov je prišlo davi v mestu Alžiru, kjer so uporniki na treh krajih streljali na francoske vojaške.

Alžirski verski poglavar Labri Tebesl je bil ponoči odpeljan iz središča mesta. Francozi pravijo, da so ga ugrabili uporniki, preoblečeni v francoske vojaške.

ZDAJ SE KRITIKA ZAHOĐNONEMSKIH LIBERALCEV

BONNSILINA POT

»ki je nevarna za ves nemški narod«

Bonn, 9. apr. (Tanjug). Po kritiki socialnih demokratov proti načrtu o opremlitvi zahodnonemške vojske z atomskim orožjem je danes proti vladnim ukrepom protestirala še Liberalna stranka. Predsednik Reinhold Mayer in njegov namestnik Erich Mende sta izjavila, da bo Zahodna Nemčija, če se bodo uresničile napovedi kanclerja Adenauerja in obrambnega ministra Straussa, »krenila po poti, ki je nevarna za ves nemški narod.«

Reinhold Mayer je na sestanku z novinarji s poudarkom izjavil, da liberalci obsojajo razporeditev atomskih enot na področju Zahodne Nemčije, kakor tudi kršitev pogodbenih obveznosti, da Nemčija ne bo uporabljala niti izdelovala atomskega orožja. So tudi razlogi za bojanje, da bi utegnili biti raziskovanja nemških strokovnjakov na področju jedrske znanosti izkoriščena tudi v vojne namene.

Vojaški strokovnjak stranke Mende pa je izjavil, da se bo stranka uprla uvedbi atomskega orožja v zahodnonemški vojski predvsem zato, ker bo to smrtno nevarno za deželo in bo najbrž izvalo podoben korak tudi v Zahodni Nemčiji. »Dokler bo le najmanjša možnost za sporazum o združitvi dežele,« je izjavil Mende, »bodo liberalci nasprotovali takšnemu razvoju.«

Mende je poudaril, da vidi stranka edini izhod iz položaja, ki preti državi, v podpori prizadevanjem za razorožitve, in je dodal, da imajo ZDA in Sovjetska zveza v tem oziru največjo odgovornost. Na koncu je rekel, da ima bonnska vlada »življenjski interes podpreti ta prizadevanja.«

Na mejni straži onkraj Gaze

tonski tanker pa plove pod italijansko zastavo. Predsednik Naser je izjavil nekemu ameriškem novinarju, da je Sueški prekop del egiptovskega ozemlja, ki je podvrženo

Singapurska samouprava

London, 9. apr. (Reuter). Britansko-singapurska pogajanja so se nočjo v glavnem zaključila. Uradno je bilo objavljeno, da je bil dosežen sporazum o notranji samoupravi Singapura. Le obrambne in zunanje zadeve bodo še nadalje v rokah Britancev. Singapurska avtonomna vlada bo pristojna za trgovino, prosveto, notranjo varnost in še vrsto drugih zadev. Predstavnik britanskega suverena bo domačin. Pa tudi za obrambne posle bo ustanovljen poseben svet, v katerem bodo Singapurci in tudi predstavniki sosednje Malajske federacije.

Agrarne pogodbe

utegnejo Segnijevo vlado potisniti docela v desničarski tabor

Rim, 9. apr. (Tanjug). V poslanski zbornici se je danes na novo začela debata o agrarnih pogodbah. Na tem vprašanju bo Segnijeva vlada ponovno sprožila tudi vprašanje zaupnice. Po vrsti nesoglasij so tri vladne stranke — demokristjani, socialni demo-

kratje in liberalci — dosegli kompromis, tako da se je za sedaj vlada ognila krizi. Znatno so popustili socialni demokrati, ki ne terjajo več absolutne zaščite pravic obdelovalcev pred zemljiškimi posestniki, nekoliko pa so popustili tudi liberalci od svojih konservativnih zahtev.

Kompromisa, ki so ga dosegli predstavniki vladnih strank, pa niso sprejeli demokristjanski sindikalni prvaki, ki še zmerom vztrajajo na zaščiti pravic obdelovalcev. Demokristjanski sindikati imajo v zbornici 20 poslancev. Danes so ponovno izrazili svoje pomisleke glede načrtov vlade in so pozvali Segnija, naj ne načinja vprašanja zaupnice, ker bi v tem primeru sindikalni poslanci utegnili glasovati proti zaupnici in predlaganemu osnutku zakona.

Stališče demokristjanskih sindikalnih poslancev resno ogroža pozicije Segnijeve vlade, ker lahko računa samo na glasove monarhofašistične desnice. Podpora desnice bi še bolj označila Segnijevo vlado za desničarsko usmerjeno in kompromitirala sodelovanje socialnih demokratov v vladi.

Novi CK KP Avstrije

Dunaj, 9. apr. (Tanjug). Glasilo KP Avstrije »Volkstimme« poroča, da se je konstituiral CK KP Avstrije, ki je bil izvoljen na XVII. kongresu Partije. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Johann Kopenlig, za člana politbiroja so bili izvoljeni Karel Altmann, Ernst Fischer, Friedl Firnberg, Friedrich Hexmann, Franz Hohner, Johann Kopenlig, Josef Lausser, Franz Marek in Erwin Scharf, za sekretarje pa Heinrich Fritz, Friedl Firnberg, Franz Hohner in Rudolf Richter.

KP Posarja prepovedana

Saarbrücken, 9. apr. Notranje ministrstvo je prepovedalo nadaljnje delovanje Komunistične partije Posarja. Vlada je zaplenila njeno premoženje.

PLENUM CK LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

POMANJKANJE mladih kadrov

KI IMAJO SMISEL ZA DELO S PIONIRJI

Ljubljana, 9. apr. — Pod vodstvom predsednika CK LMS Frančka Mirtiča je bil danes deveti plenum Ljudske mladine Slovenije. Obravnavali so delo in naloge Ljudske mladine v zvezi s pionirskimi organizacijami, določili, da bo šest kongres LMS 13. in 14. septembra v Celju, in se pogovorili o pripravah nanj ter razpravljali o letošnjih mladinskih delovnih akcijah.

Sedaj je okrog 16 organizacij, ki skrbijo za vzgojo mladine. Mi-mo pionirsko mladinske organizacije Taborniki so zlasti delav-cne Zveza borcev, društva Partizan in strelci ter gasilske organi-zacije, v zadnjem času pa se uspešno uveljavlja Ljudska teh-nika. Sploh se je družbena skrb za vzgojo mladine zelo povečala in razširila, razvile so se tudi ne-katere višje oblike, kot sveti za varstvo mladine, in tudi stanovanjske skupnosti bodo odprle nove perspektive.

Vzlic temu pa se je pokazalo, da ne kaže zapostavljati skrbi za dotok mladih kadrov, ki imajo smisel in veselje za delo s pionirji, zlasti če so kdaj to od-govorno delo opravljali. Gre za delo s pionirji v prostem ča-su, ko vsega bremena ne more-mo in ne smemo naložiti pro-vevnim delavcem. V prostem času je treba otroku dati mož-nost za delo, ki ga veseli, zlasti ga uvajati v delo raznih krož-

kov in ga tako odtegniti raznim škodljivim vplivom bodisi filma bodisi literature. Po šolah so pi-onirski odredi, ni pa rečeno, da so pionirske organizacije prive-sek šole, so le oblika, prek ka-tere uveljavljamo družbeno skrb za otroke ustrezno njihovi raz-gledanosti. Ker kadrov za vzgojo pionirjev močno primanjkuje, je nujno organizirati sistematično vzgojo mladincev ne le iz vrst srednješolske mladine, temveč tudi mlade delavce, tehnike, za-družnike, pa bo izvenšolsko delo s pionirji vsestransko in zani-mivo. Tudi pionirske starešinske svete, ki so nosilci in usmerje-valci dela s pionirji, je treba pomladiti.

Ljudska mladina bo skrbela za ustanavljanje pionirskih or-ganizacij povsod, kjer so za to pogoji, in tesno sodelovala s pi-onirji pri raznih akcijah in praz-novanjih, letos še posebej ob proslavah Dneva mladosti.

M. R.

Preosnova našega izvoza v ZDA

Premagati bo treba še nekatere težave z veterinarskimi predpisi in prevozom

Beograd, 9. apr. (Tanjug) — Konec prihodnjega tedna odpotuje v ZDA skupina naših gospodarskih strokovnjakov z generalnim sekretarjem Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivanom Garbalićem na čelu. V ZDA bodo ti predstavniki naših gospodarskih podjetij, zainteresiranih na menjavi blaga z ZDA, navezali poslovne stike z ameriškimi tvrdkami, da bi ugotovili možnosti za povečanje trgovinske menjave blaga.

Zadnja leta so nastale znatne spremembe v sestavi našega izvoza v ZDA, katerega vrednost je znašala lani nad 8,2 milijarde dinarjev. Spremembe se kažejo v povečanju izvoza industrijskih izdelkov in polizdelkov na račun surovin, na katere je prejšnja leta odpadla večina izvoza.

Vrednost našega izvoza iz ZDA je znašala lani nad 38 milijard din. Največ smo uvozili pšenice, masti, premoga, loja in tehničnih maselob iz pomoči, ki so jo ZDA dala Jugoslaviji. Uvažali smo tudi usnje, avtomobile, razne rudarske stroje, motorje in njih sestavne dele, gradbene

stroje in filme. V Zvezni zunanjetrgovinski zbornici menijo, da bi se lahko naš izvoz v ZDA

letos povečal. K temu bo nedvomno pripomogel izvoz mesa in mesnih izdelkov.

Velike težave povzročajo naši trgovinski menjavi blaga z ZDA pomorske zveze. Naše ladje imajo dostikrat zamudo in zato tri-izvoz sezonskega blaga, zlasti lesnih izdelkov. To vprašanje bo še bolj pereče, če se bo povečal naš izvoz mesa in mesnih kon-serv v ZDA.

DEJAVNOST JUGOSLOVANSKO-ITALIJSKE TRGOVINSKE ZBORNICE

Živahno razširjanje gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Italijo

Beograd, 9. apr. (Tanjug). — V poročilu, ki so ga danes predložili letni skupščini Italijansko-jugoslovanske zbornice, je poudarjeno, da je bilo razširjanje gospodarskih stikov med Jugoslavijo in Italijo v zadnjih dveh letih zelo živahno. K temu sta pripomogla ureditev več spornih in neurejenih vprašanj v letu 1954 in sklenitev več gospodarskih pogodb in sporazumov lani in predlanskim.

Vrednost jugoslovanskega izvoza v Italijo je znašala leta 1954 nad 20, predlanskim nad 38, lani pa nad 45 milijonov dolarjev. Povečal se je tudi izvoz iz Italije, in sicer od 22 milijonov dolarjev leta 1954 na dobrih 41 milijonov dolarjev lani.

Jugoslovansko-italijanska trgovinska zbornica je bila ustanovljena julija 1955. Njeni člani so proizvodna in zunanjetrgovinska podjetja ter ustanove, zainteresirane na menjavi blaga z Italijo.

V poročilu zbornice je rečeno, da je Jugoslavija v blagovni menjavi z Italijo prvokrat po daljšem obdobju dosegla aktivno zunanjetrgovinsko bilanco, ki je znašala nad 11,3 milijarde din. Povečanje jugoslovanskega izvoza je prišlo najbolj od izraza pri živalskih proizvodih (živina, meso, jajca, glavni konji) ter presnih morskih ribah. Lani se je nekoliko zmanjšal izvoz lesa, in sicer od 55,1% celotnega izvoza v Italijo leta 1954 na 35,7% lani.

Povečanje jugoslovanskega izvoza iz Italije se je nanašalo lani na kemijske in farmacevtske izdelke (zaradi povečanja uvoza umetnih gnojil in antibiotikov) gume in vozil. Zmanjšal pa se je uvoz izdelkov elektroindustrije, tekstilne industrije, pogonskih sredstev itd.

DNEVNIK

POSVETOVANJE O IZGRADNJI OSEMLETNIH ŠOL je bilo včeraj zaključeno. Na osnovi referatov in diskusije so udeleženci posvetovanja sprejeli zaključke, v katerih so po-dane osnovne naloge Zveze društev arhitektov glede projektiranja in iz-gradnje šol v Jugoslaviji.

NA OBČNEM ZBORU TRGOVIN-SKE ZBORNICE ZA KOPRSKI SKRAJ, ki je bil včeraj, so živahno razpravljali o predvidenem letošnjem turističnem prometu, o večjih nalo-gah trgovine, o premajhnih kreditih za obratna sredstva trgovin kmetijskih združenj, o previsokih cenah me-sa in še o drugih perečih vprašanjih. Občnemu zboru je prisostvoval tudi sekretar OK ZKS Albert Jakopič.

Priznanje Dan železničarjev

Beograd, 9. aprila (Tanjug). — Dan železničarjev Jugoslavije 15. april bodo tudi letos slovesno proslavili v vsej državi. V vseh večjih železniških kolektivih bodo razne kulturno-umetniške mani-festacije in športna tekmovanja.

IZ ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE

Preverjanje enotnega sistema analitične ocene delovnih mest ugodno poteka

Beograd, 9. aprila (Tanjug) — Preverjanje predlaganega enotnega sistema analitične ocene delovnih mest, ki traja že več mesecev v industriji in rudarstvu, je rodilo ugodne sadove zlasti v podjetjih barvne in kemijske industrije ter v elektroenergetskih podjetjih. Sistem je preverila Zvezna industrijska zbornica prek svojih združenj.

Združenja so si nedavno pos-lala pripombe k predlaganemu sistemu, ki se nanašajo predvsem na težavnost posameznih delov-nih mest oziroma na njihov od-stotni delež v celotnem številu točk. Komisija za analitično oce-no poslov je proučila vse te pri-pombe in ko jih bodo proučili tudi njeni organi, ki jih bo poslala

sekretariatu za delo ZIS, ki bo pri-pravil nov osnutek enotnega sis-tema za analitično oceno poslov.

Komisija Zvezne industrijske zbornice meni, da je moč upo-rabiti tako zasnovani sistem v tovarnah s pogojem, da bi jim obvezno predpisali stalni delež plače v gotovini za vsako delov-no mesto, vtem ko bi vrednost

vsake točke določali v odvisnosti od politike plač. Razen tega bi dali v sestavi plač pomembno mesto zaslužkom po normi in premijah. Tako bi bila celotna plača delavcev sestavljena iz predpisanega fiksnega dela in vrednosti točk na podlagi ocene posla in zaslužka po normi, vstevši premije.

Med preverjanjem enotnega sistema analitične ocene pa je prišlo do izraza mnenja, naj bi bila to samo podlaga za vodenje politike plač v podjetjih. Zbor-nica pa meni, da takšno mnenje ni samo škodljivo, marveč da tudi nasprotuje načelom delav-skega samoupravljanja.

Naši predavatelji v seminarju o delavskem upravljanju v rimskem inštitutu »Gramsci«

Beograd, 9. apr. (Tanjug). Na rimskem inštitutu za vprašanja družbenih ved »Gramsci« bo 13. in 14. aprila seminar o delav-skem samoupravljanju. Uprava in-štituta je povabila člana predsed-stva SZDLJ Miho Marinka, se-kretarja za zakonodajo ZIS dr. Jovana Djordjevića in člana CS Zveze sindikatov Jugoslavije Aše-ra Deleona, naj bi imeli uvodna predavanja in sodelovali v diskusiji o problemih delavskega sa-moupravljanja. Miha Marinko, dr. Djordjević in Aša Deleon bo-odpotovali v Rim 12. aprila.

Akademije za vzgojitelje za delo v predšolskih ustanovah

Beograd, 9. apr. (Tanjug). Podkomisija zvezne komisije za reformo šolstva za šolanje učnega kadra je na današnji seji sprejela predloge o re-formi šol za vzgojitelje in šol za defektno otroke.

Po sprejetih predlogih za šo-lanje vzgojiteljev za delo v pred-šolskih ustanovah bi ustanovili akademije za vzgojitelje, v ka-terih bi trajal ponk šest let. Raz-deljen bi bil v dva dela. V prvih štirih letih bi si slušatelji pridobili splošno izobrazbo kakor dijaki v gimnazijah, le da bi se učili še nekaterih predmetov, specifičnih za to stroko. V zad-

njih dveh letih bi se slušatelji učili predvsem strokovnih pred-metov, kakor na pr. otroške psi-hologije, socialne zakonodaje in lepih spretnosti (igranja, petja, gimnastike in drugih predme-tov). V višjo stopnjo akademije za vzgojitelje bi se lahko vpi-sovali tudi drugi ljudje z do-vršeno srednjo šolo, in sicer ne glede na starost. Pri tem so mi-šljene predvsem matere, ki ne morejo študirati, ki pa imajo smisel za vzgojno delo.

Na seji podkomisije so zlasti živahno razpravljali o trajanju šolanja na visoki defektološki šoli.

PRILOŽNOST, KI SE NE POVRNE

V Sloveniji imamo še 10.500 v nepraskrbljenih otrok padlih bor-cov, 6500 jih je navezano izključ-no na pomoč, ki jo dobivajo od ZB, občinskih in okrajnih ljud-skih odborov, preostalih 4000 pa ima večjo ali manjšo možnost, da jim nudi dom potrebno vzgojo in materialno pomoč.

Ze lepo število tistih otrok padlih borcev, ki so si že pridobili potrebno vzgojo in izobrazbo za poklice, nam pove, da ni bila naša skrb zaman in da smo svojo dolžnost do teh vojnihi žrtev vsaj delno izpolnili, če že nam ni uspelo, da bi to storili v takem obsegu in s tako vsebino, kakor bi bilo želeli. Prav to pa nam je tudi lahko v pouk, da ni zgolj denar tisto sredstvo, s katerim pomagamo vojnim strotam in se oddolžimo tistim, ki so žrtvovali svoja življenja za našo svobodo.

Lani smo porabili za vzgojo, za šolanje, za počitniške kolonije in za obleko ter obutev otrok padlih borcev 208.000.000 dinar-jev. Če ta denar razdelimo na 6500 teh otrok, vidimo, da je prišlo na enega otroka povprečno 32.000 dinarjev na leto. To je malo, premalo, da bi lahko do-segli uspehe, kakršne bi zaslužili ti mladi ljudje, saj ta denar ne pomeni niti za skrbne roditelje dovolj, če žele, da bi otroka vzgo-jili in preskrbeli z vsem, kar res nujno potrebuje.

Bi pa ta denar veliko več po-menil, če bi bilo v to število vsajene tudi več ljubezni, več skrbi in več razumevanja do trok padlih borcev. Da je temu tako, dokazujejo številni primeri, ko se je z denarjem, ki ga je porabi-la razumevaloča roka skrbnika, veliko več napravilo kot pa, če ga je delila roka brez pravega občutja: »Tako, tu je denar, sedaj pa, kakor veš in znaš!«

Premalo se zavedamo, da je skrb za otroke padlih borcev skrb družbe in da je ona od-govorna za ta mlada življenja in njihovo bodočnost. Imamo pri-mere, ko so vsi tisti, ki so pokli-cani, da bi poskrbeli za te otro-ke, skoraj slepi za njihov ži-vljenjski razvoj, slepi za težave, v katere zaidejo nemalokrat po krivdi družbe, ne pa po svoji lastni. Zgodilo se je, da so otroku

in Rogiški Slatini odpovedali v menzi kolektivna steklarne hrano. To pa zato, ker je dobila menza nalog od občine, da mora biti menza »tip menze za kolektiv steklarnes, ne pa za druge, ki bi se z njenimi uslugami koristili. Tako je izgubil otrok v menzi hrano, četudi prav gotovo ni bilo nikogar med steklarji, ki bi se protivil, da bi dobival fant tam-kaj ceneno in dobro hrano. ZB v Rogiški Slatini se je obračala na več strani s prošnjo, da bi fanta spregleda na hrano, tako tudi na upravo zdravilišča. Vendar je bila prošnja brez uspeha in je fant, ki se uči za peka, ki je marljivo, pošten in tudi v mladinski organizaciji deloven član, do-bil hrano šele čez čas in to v restavraciji »Bohori«. Tamkaj mu ne režejo kruh in ne dele hrano »po mačehovsko«, marveč mu je prinesena na mizo z veseljem in razumevanjem. Fant je to čutil, to zanj veliko pomeni.

Premalo se zavedamo, da or-ganizacije ZB ne morejo delati čudežev, da imamo vrsto drugih organizacij in ustanov, ki so dolž-ne priskočiti ZB na pomoč, in to ne samo materialno, marveč tudi moralno in z oporo prijateljstva in tovarištva, ki pri ljudeh brez roditeljev pomeni več, kot pa se mi, ki jih na srečo imamo, za-vedamo.

Drugo, kar pozabljamo, je tudi dejstvo, da velikokrat pre-puščamo otroke padlih borcev, ki so se izučili obrti ali končali šo-lanje, potrebno za gotove poklice, samim sebi. Naša dolžnost je, da jim najdemo službe, najboljše, kar jih je njihovi izobrazbi pri-merno moč najti. Le tako bomo lahko mirni in nas ne bo ob spo-minu na njihove padle roditelje grenilo spoznanje, da nismo vse-ga storili, kar nam je bilo v dolžnost in kar bi lahko.

Se nekaj let in teh otrok ne bo več. Preskrbljeni in v službah se bodo pridružili našemu delu in dali svoj delež za blaginjo nas vseh. Ne zamudimo priložnosti, ki se ne povrne: poskrbimo za njihovo izobrazbo, poskrbimo, da jim bo pot v življenje čim lepša in uspešnejša. To pa domo storili, če bomo vsi mi v večjo pomoč ZB, ki bdi nad temi mladimi ljudmi.

Smrt v viharju pod Ojstrico

Mlada alpinista Marka Dularja in Franca Zupana so včeraj našli mrtva

Ljubljana, 9. aprila. V soboto zjutraj sta stopila v Her-letovo smer v severni steni Ojstrice mlada alpinista Mar-ko Dular in Franc Zupan. Silovit snežni vihar in gosta me-gla je zakrila za njima vse sledi. Gorska reševalna služba z našimi najboljšimi alpinisti je neumorno iskala pogre-šana.

Minuli petek popoldne sta se v društveni pisarni Planinske matice Ljubljana ogla-sila znana alpinista Marko Dular in Franc Zupan. Pogovorila sta se ključ od bivaka pod Skuto in omenila, da nameravata na Kopljih pri Kamniški Bistrici pripravljati drva za bivač. Ko sta prispela v Bistrico, sta sprejela načrt in krenila vzhodno zapadnemu snegu na Korolič, kjer imajo zvezni tečaj Gorske reševalne službe Jugo-slavije. S tovariši sta se pomenila, da pri-hodnje jutro kreneta preko Ojstrice in Pla-njave na Kamniško sedlo ter naprej na prvotni cilj — bivak pod Skuto. Pomočniki v kuhinji sta povedala, da mislita preplaziti Herletovo smer v severni steni Ojstrice. Pu-stila sta nahrbtnike v koči in oborožena s spalnico vrečo ter alpinistično opremo kreni-la v steno. V soboto popoldne so je dvig-nili v Kamniških alpsih silen vihar z gosto meglo, kar se je v presledkih nadaljevalo do ponedeljka.

V nedeljo popoldne so člani gorske reševalne službe, ki se mudijo na tečaju, pri-šli z iskanjem. Pod vodstvom tehničnega vodje tečaja tovariša Vaniška so krenili gorski reševalci na sedlo med Ojstrico in Planjavo, vendar so se morali zaradi goste megle, ne da bi zasledili pogrešana, vrniti. Misleč, da sta sestopila v Kamniško Bistri-co, so odšli v postojanko na Korolič. V ponedeljek je tečajnikom prinesel nosač brano in jim povedal, da sta Dularjevo in Zupanova kolo še zmerom v Bistrici. Gorska reševalna služba je začela raziskovati severno stran Ojstrice, vendar sta jim navozpadni sneg in gosta megla onemogo-čila nadaljnje iskanje.

Včeraj sta iz Ljubljane in Celja krenili skupini gorskih reševalcev, ki bosta prisko-čili na pomoč tečajnikom na Korolič. Tudi kamniška reševalna služba je danes posla-la svoje člane na Korolič, tako da išče pogrešana alpinista okrog sto ljudi, kar je

nosala, ki sta se vrnila s Korolič z na-slednjim sporočilom: Skupina Levstik-Belač našla ob 18. oba ponesrečena mrtva pod bivakom Ojstrice. Skupina Levstik-Belač išče pomoči, da bi prenesla trupli ponesre-čenec v dolino. Pomoč jima pošljemo. Po vsej verjetnosti bosta trupli ponesrečenec prineseni jutri opoldne v Logarsko dolino. Reševalcem na Korolič je tragično novice sporočila skupina Levstik-Belač s Kila-njem, ker drugačne zveze reševalci s Kranj-ke in štajerske strani še niso mogli upo-staviti.

MALA STATISTIKA

Kako je z našo telefonijo?

● Tudi v naši republikli zbirajo in proučujejo podatke o dosežanem raz-voju in stanju naše telefonije. Moder-nizacija našega vsakdanjega življenja in gospodarstva si ne moremo misliti brez telefona. V celotnem PTT prometu pa pomeni prav telefonija najbližjejo toč-ko. Napredek telefonije je po vsem svetu v najtežjeji zvezi z razvovitostjo industrije in gospodarstva. Združene države Amerike, ki imajo okrog 6% prebivalcev sveta, imajo kar 57% vseh telefonov. To gre na račun Azije, kjer ima 53% prebivalcev sveta le 4% vseh telefonov. Evropa, ki predstavlja normalnejša; Evropejci, ki predstav-ljajo približno eno četrtino prebivalcev na svetu, imajo 28% vseh telefonov, ostali kontinenti pa imajo pri 17% pre-bivalcev 11% telefonov.

● V naši državi odpade na 100 pre-bivalcev 0,88 telefonskega aparata in šele med 200 prebivalci najdemo po-privčno po enega naročnika.

● V Sloveniji imamo na 100 pre-bivalcev poldrug telefon in šele od za-četka letošnjega leta na vsakih sto pre-bivalcev tudi po enega naročnika.

● V Sloveniji smo imeli lani 24.696 telefonskih aparatov in 14.397 naroč-nikov.

● Večanje števila telefonov nas ne more zadovoljevati. Na vsem svetu je bilo na primer leta 1950 okrog 70 mi-lionov telefonov, štiri leta nato še 94 milijonov.

● V naši državi se je število tele-fonskih aparatov povečalo v tem ob-dobju od 110.777 na 148.787 aparatov.

● V Sloveniji pa od 18.960 na 23.428 aparatov. V istem času se je v naši republici zveloalo število naročnikov od 10.574 na 13.131. Skrajni polovica tele-fonskih naročnikov je v trah večjih mestih: Ljubljani, Mariboru in Celju. Takina je tudi podoba telefonije v vsaj državi. Omejena je na večje naselja in industrijsko razvitejše kraje.

Kulturne VESTI

USTANOVLJENA SLOVENSKA SEKCIJA ZDRUZENJA ZA FILOZOFIJO IN SOCIOLOGIJO

Včeraj dopoldne so se v Ljub-ljani zbrali na svojem ustanov-nem sestanku različni slovenski javni kulturni delavci in ustanov-ili slovensko sekcijo Zdruznja za filozofijo in sociologijo. Zdru-ženje samo je bilo ustanovljeno lani novembra v Novem Sadu.

Na včerajšnjem sestanku so se pogovorili o osnovnih načelih in delovanju sekcije, ki naj v svoje vrste poleg ljudi, ki se s filozo-fijo in sociologijo ukvarjajo ne-kako že po poklicu, vključijo tudi vse tiste, ki se kakorkoli in če-prav samo občasno ukvarjajo s temi problemi. Doslej se jih je prijavilo za sekcijo okrog 30 čla-nov, računajo pa, da se bo v kratkem sekcija močno razmah-nila in da bo možno v večjih centrih, v Mariboru, v Celju in morda še kje ustanoviti manjše aktivne.

Večji del diskusije je bil po-svečen vprašanju pouka filozofije in sociologije v šoli, predvsem v srednji. Izrečene so bile nekatere koristne pobude, ki bi jih kazalo v sodelovanju s svetom za šol-stvo čimprej uvesti v šolske pro-grame, in s tem odpraviti resne pomanjkljivosti in zmedo, ki že dije vlada na vseh naših šolah prav glede pouka filozofije, pred-vsem pa sociologije in etike. Čla-ni sekcije pripravljajo za to pri-meren učbenik, ki naj bi služil za osnovo študija, hkrati pa ne-kateri zbirajo material, na analiz katerega bo moč ugotoviti ozira-mo spoznati interes mladine ter njihove medsebojne odnose, ozi-roma odnose mladine do doma, šole in družbe. V diskusiji so sodelovali med drugimi tudi univ.-prof. Boris Zihelr, dr. Jože Go-ričar, dr. Jože Potrč in nekateri mlajši predavatelji filozofije na srednjih šolah.

Združenje bo izdajalo svoje glasilo »Časopis za filozofijo in sociologijo«, ki bo izhajal v srbu-hrvaščini (v latinici), in sicer tri-krat na leto. V časopisu bodo lahko sodelovali najrazličnejši ljudje, saj je namen glasila prav v tem, da sproži kar najbolj ši-roko razpravo o vseh vprašanih filozofije in sociologije, z željo, da bi se razprave o sociologiji kar najbolj naslanjale na stanje in razmere v konkretni naši ju-goslovanski stvarnosti. Konkret-nejše oblike dela naj bi izobliko-val in primerno populariziral od-bor, v katerega so bili izvoljeni prof. dr. Vladimir Seliskar, Tone Zvan, Vladimir Bonač, Slavko Podmenik, Stane Lenardič in Boris Majer.

DRUGI KULTURNI RAZGOVORI V KRIZANKAH

Zdaj, ko je led prebit z na-stopom pesnika Mateja Borja, bodo ljubljanski kulturni razgo-vori, kakor vse kaže, stekli in se uveljavili v našem kulturnem življenju. Zanimanje občinstva za kulturna vprašanja in za po-samezne slovenske umetnike in kulturne delavce, kot je pokazal prejšnji četrtak, ni majhno. To pot je za drugi četrtok večere določen kritik in publicist Boris Zihelr. Znani politični in kulturni delavci, ki je nedavno izdal ob-širno razpravo »Umetnost in kri-znankah«, bo jutri govoril o kri-znankah o nekaterih aktualnih problemih naše kulturne politike. Predavanje bo zaradi same teme in zaradi predavatelja vsekakor izredno zanimivo.

JUGOSLOVANSKE GLEDALIŠKE IGRE

Za Druge jugoslovanske gleda-liške igre, ki bodo med 5. in 25. majem v Novem Sadu, se je uspeš-lej prijavilo 23 gledališč. Umet-niška komisija »Sterijinega po-zorja« je obiskala gledališča v Celju, na Reki, v Banji Luki, Ti-togradu in Prilepu in proučila njihov program, da bi določila njihove programe, da bi določila veliki jugoslovanski gledališki prizreditvi. Končni program Dru-gega Sterijinega pozorja, bo se-stavljen, ko bo komisija obiskala še nekatera gledališča.

Odbor Sterijinega pozorja je določil strokovnjake iz naših glavnih mest, da izdelajo popla-vitne vse svojih referatov, ki bi jih dobila vsa gledališča. Društva književnikov in dramskih umet-nikov, da bi bila na ta način pravočasno pripravljena razprava gledaliških delavcev v okviru gledaliških delavcev s od-giger. Nekatera gledališča so od-boru poslala podatke in gradivo za razstavo, ki naj retrospektivno prikaže največje dosežke upri-izoritev domačih sodobnih dram-skih del od leta 1945 do danes. Pripravljajo tudi razstavo gleda-liške literature, natisnjene v vseh naših jezikih po drugi vojni.

Prijateljstvo

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič je pred 20 dni v prijateljskih željah na Blatnem vzhodu in v sosednji Grčiji. Ker so jugoslovansko-arabski odnosi postavljeni na zdrave temelje in prešli s pozitivno vsebino, so Kairo, Bejrut in Damask sprejeli Vukmanoviča z odprtimi rokami kot dobrodošlega prijatelja, čigar namen in prijateljstvo so jasni in nezdružljivi s kakršnimi koli kombinacijami, ki bi spreglele biti tem deželam tuje ali neprijetne.

Hi slučajno, da je ugled Jugoslavije velik prav v teh deželah in v Grčiji. Odločno varovanje neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešanja v notranje zadeve in na drugih načelih načelnih zasnovi odnosi, sodelovanje z vsemi deželami sveta, mirna in izven posameznih blokov,

Iz vsega sveta

SOVJETSKA ZVEZA POLET MOSKVA-DŽAKARTA

Moskva, 9. apr. (AP). Kakor poročajo radio, je sovjetsko potniško letalo na reaktivni potni tipu Tu-104 zaključilo poskusni polet na poti Moskva-Pekina-Rangun-Bangkok-Džakarta. O trajanju poleta niso objavili nobenih pomanjšil.

ZDA HUDO NEURJE

New York, 9. apr. (AP). Več federalnih držav ZDA je zajelo veliko neurje. Močan torenski spreminjanje z nalivi in snegom, je povzročilo veliko škodo. Zaradi neurja je izgubilo življenje 29 ljudi, ranjenih pa je bilo več sto. Nad 500 ljudi je ostalo brez strehe. Najbolj prizadete so države Indiana, Illinois, Južna Karolina, Ohio in Alabama.

BRAZILIJA POPLAVA V RIU DE JANEIRU

Rio de Janeiro, 9. apr. (Reuter). Hudi nalivi in hudourniki so povzročili poplave in plazove v okolici Rio de Janeira. Zaradi tega je več sto ljudi ostalo brez strehe, medtem ko je 8 izgubilo življenje. V predmestju Rio se je pri trčenju vlakov smrtno ponesrečilo 12 ljudi.

JUŽNA AFRIKA ZELEZNIŠKA NESREČA

Capetown, 9. apr. (Reuter). Nedaleč od Capetowna sta trčila dva potniška vlaka. To prvih podatkih je bilo ubitih 19 ljudi.

BURMA POŽAR V RANGUNU

Rangun, 9. apr. (Reuter). Predmestni del Ranguna je zajel ogrožen požar in uničil 20 ljudi. Požar je izgubilo življenje, požar je bil 30. Veter je razplamtel stanje, ki je na prostoru okoli 15 km. km vas uničil. Škodo cenijo na 2,25 milijona funtov.

To dni so bile v Dakarju volitve. Udeležile so se jih tudi črнке — v svojih prazničnih oblekah in z vsem okrasjem

BELEZKE IZ RIMA

Siva eminencia

Niti ni nujno videti Rim in njegovih štiri sto cerkva (in še jih gradijo z izdatno podporo vlade) in armado duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki jih je na ulicah večina mesta vsaj dvakrat več kot vseh drugih uniformiranih ljudi skupaj, da bi si ustvarili približno sliko o posvetni moči Vatikana, o njegovi »dolgi roki«, ki seže na sleherni področje: od pedantne cenzure, ki daljša krila, razširja nedrjake in reže mičnosti filmskih in drugih lepotic, pa do političnih in gospodarskih spekulacij v velikem slogu. Podrobnosti tega »širokega vatičanskega registra« je najti v mnogih razpravah in knjigah, ki z nastavno natančnostjo razkrivajo birokratsko popolnost hierarhičnega aparata, ki je razpredel niti po vsem svetu, da bi ohranil in razširil vpliv rimske kurije. Seveda imajo ta dela »časno mesto« na šest sto straneh obsegajočih vatičanskih indeksih, v katerih je moč najti skoraj vse, kar je zadnja stoletja kaj pomenilo na znanstvenem in kulturnem področju.

Seveda so se metode od takrat, ko so pred štirimi in pol stoletja na Florentinskem trgu na gmadi pokončali kritika Savonarolo, bistveno spremenile. Pretirano bi bilo trditi, da vatičanske sive eminence botrujejo slehernemu sklepu politične Krščanske demokracije, vendar se v vseh povojnih letih ni zgodilo ničesar, kar bi se resneje križalo z njihovimi interesi. Mnogi so menili (pred Suezom seveda), da so Britanci najspretnejši diplomati. Bili so v zmoti, ker niso upoštevali tisočletne tradicije prelatov svete stolice. Njihova modrost taktiziranja in manevriranja je neizčrpna; zlasti pa je bila v povojnih letih v časteh koncepcija: daj malo, da obdržiš veliko. V Petrovem mestu so realisti. Maksimalizem ne sodi v njihovo politično orožarnico.

Opis vatičanskih »transmisij« bi terjal razpravo. Poglevaje zase je tudi, kako vatičanska hierarhija uveljavlja svojo besedo med demokrati, ki so med njimi še vedno najštevilnejše, če ne najmočnejše levo socialno usmerjene težnje: od zmernih pa do sindikalnih, ki so se prav zdaj odločno uprle »desničarski evolucionisti« v prid agrarnih pogodb. Kako je to moč

doseči, je tudi ena izmed skrivnosti vatičanske politične veščine. Geddovi dolgi prsti so prisotni povsod, predvsem pa tam, kjer odločajo. V tem je del odgovora, čemu demokristjansko vodstvo v glavnem vozi po »vatičanskih tirnicah«, medtem ko levo krilo stranke na čelu s sindikalisti razglaša, da bi se morala hierarhija svete stolice zares strogo omejiti samo na cerkvene posle.

Posledica tega je, da so na Via della Conciliazione v nekakšnem nenavadnem vojnem stanju z levimi težnjami, kar je prišlo drastično do izraza ob volitvi Einaudijevega naslednika na Quirinalu. Avtoritativna vatičanska telefonska intervencija naj bi bila prisilila v zadnjem trenutku Gronchija k umiku. Ko se vodja levega krila ni hotel pokoriti, je demokristjansko vodstvo šele ob četrtem glasovanju naročilo svojim članom, da glasujejo zanj. Zdi se nemara neverjetno, da je bil sveti stolici ljubši liberalalec Einaudi kot pa levicari iz katoliške stranke.

Seveda so to zakulisne bitke, ker so v uradih na Via della Conciliazione preveč premeteni politiki, da bi tvegali očitno in frontalno spopad. Nasprotno: pred tremi leti so tudi na Petrovem trgu prvič slavili delavski 1. maj. Sicer pa so vatičanske prilagoditve neizčerpne. Česa vsega ne napravijo, da bi pritegnili mladino: od nogometnih in drugih športnih klubov do plesnih krožkov in celo festivala jazza, na katerem so zvezdnice in zvezdniki lahke glasbe prepevali na »viže« poskočnih samb, rumb in boogie woogiejev namesto erotičnih dvomnosti besedila nabožnih pesmi.

To je metoda: vstrec s časom. Druga pa je »trda roka« na primer proti katoliškim intelektualcem, ki si dovoljujejo preveč misliti in se s tem izpostavljajo nevarnosti, da ne bodo umeli več ločiti, kje se neha »katoliška svobodomiselnost« in kje se začneja liberalno-radikalni ateizem. Z dvema besedama: božanje in palica naj bi v kal zatrla vse, kar bi ogrozilo vatičanske interese. Eden izmed značilnih zadnjih primerov je odstop osemdesetletnega predsednika ustavnega sodišča De Nicole, ki je bil tudi prvi predsednik republike. Začelo se je s pomisleki svete stolice glede veljavnega policijskega zakona, ki

DULLESOVI NAČRTI, KI JIH TUDI V SENATU ODOBRAVAJO

Strogo razločevanje ameriške gospodarske in vojaške pomoči

bi bilo tudi v neposrednem interesu ZDA ter ustalitve njene zunanje politike

New York, 9. apr. (Tanjug). Najnovejši Dullesov predlog o reorganizaciji ameriške pomoči tujini je vzbudil v washingtonskih političnih krogih in tisku veliko zanimanje. V posebnem senatnem odboru za pomoč tujini je podprla ta predlog pretežna večina članov, med njimi tudi demokratiški senator William Fulbright, znani nasprotnik ministra Dullesa. V prvih simpatijah za ta predlog vidijo znake, da bi ga utegnili tudi Kongres ugodno sprejeti.

Dullesovemu predlogu pripisujejo velik pomen, ker vnaša po splošnem mnenju v sistem pomoči tujini več novih elementov. Ti elementi bi, če bi obveljali, napravili to pomoč na eni strani bolj učinkovito, na drugi pa bi se ogledali mnogim »neprijetnostim«, zaradi katerih so v Kongresu čisto obravnavali vprašanje pomoči.

Politiko pomoči bi naposled postavili na podlago trajne vladne dejavnosti, kar je po mnenju administracije in več ameriških znanstvenih in političnih institutov glavni pogoj, da bi bila pomoč učinkovitejša, kakor je bila doslej.

Državna uprava že več let bje s Kongresom boj, da bi postala pomoč stalna dejavnost vlade. Toda del senatorjev, znanih po nestrpnosti nasproti tujini, je došlo to onemogočil. Dulles je večkrat izjavil, da se je pokazalo, da je pomoč, ki jo dajejo ZDA »iz leta v leto«, neučinkovita. Kaže, da ga v tem podpirajo najvplivnejši časniki. Po Dullesovem predlogu naj bi ustanovili stalen sklad, iz katerega bi dajali posojila z ugodnejšimi pogoji, kakor je moč doseči drugod. Ta del pomoči naj bi znašal kakih 750 milijonov dolarjev letno.

Druga najbolj bistvena značilnost novega predloga je po mnenju ameriških političnih krogov stroga ločitev gospodarske in vojaške pomoči, ki jo je v sedanjih razmerah zelo težko razločevati. »New York Times« pozdravlja to idejo, »če že ne iz drugih razlogov, pa vsaj zato, da bi pokazali članom Kongresa in volivcem, kako malo pravzaprav daje Amerika na račun gospodarske pomoči tujini. Ko bo ameriško ljudstvo zvedelo, pravi list, kako razmeroma malo dajemo za gospodarsko pomoč, bo morda nastalo ugodnejše vzdušje, spričo katerega bi lahko to pomoč pozneje povečali.

Tretja pomembna značilnost novega programa pomoči bi bila v tem, da bi vključili vojaško pomoč tujini v redni ameriški vojni proračun, s katerim razpolaga obrambno ministrstvo. »New York Times« se zavzema za to misel in ugotavlja, da je v Kongresu politično mnogo lažje glasovati za vojni proračun, v katerem je vključena tudi pomoč tujini, kakor posebej za predlog o vojaški pomoči tujini.

Ce bi sprejeli novi predlog, bi imela državna uprava vse »bolj proste roke«, da bi ji ne bilo treba za vsako pomoč terjati privolitve Kongresa in ogledali bi se sedanjim proceduram, ki po Dullesovem mnenju ne dopuščata ne Ameriki ne deželam, ki dobivajo pomoč, da bi jo koristneje uporabile.

Vlada KP v Kerali

bo v okviru sedanje ustave sodelovala z indijsko centralno vlado, toda po lastnem programu

New Delhi, 9. apr. (Tanjug) — Vodja Komunistične partije Indije Gopalan je na mitingu v Bombaju ob sestavi komunistične vlade v državi Kerali izjavil, da ima Komunistična partija možnost izvesti pretežni del svojega programa »v sedanjih ustavnih okvirih in v sodelovanju s centralno vlado Indije«, da pa se ne bo obotavljala zahtevati spremembe v ustavi, če bodo potrebne za dosego napredka. Tudi Kongres večkrat spreminja ustavo, da bi si olajšal napredek. Gopalan je nadalje izjavil, da bi »vsak poskus, preprečiti izpolnjevanje mandata, ki so ga komunisti dobili na volitvah, zasedal seme spora, ki bi nazadnje lahko privedel do obojestranskega spopada«. Zahteval je tudi, naj novi vladi v Kerali omogočijo častne pogoje za izpolnitev njenega programa.

Gopalan ni podrobno govoril o programu nove vlade, napovedal pa je spremembo davčne politike v smeri zmanjšanja bremen revnih slojev. Novi predsednik deželne vlade Nambudiripad je po prevzemu poslov na sestanku z novinarji izjavil, da bo v naj-

krajšem času začel razgovore s centralno vlado o nacionalizaciji čajnih plantaž. Napovedal je tudi naglo in radikalnejšo agrarno reformo, pospešitev industrializacije in ukrepe za zmanjšanje nezaposlenosti.

MAROŠKA POGAJANJA Z ZDA

Rabat, 9. apr. (AP). Danes so se začeli prelminarni razgovori med ameriški in maroški predstavniki o položaju ameriških strateških oporišč v Maroku. Ameriške sile imajo v Maroku tri velika letalska oporišča in eno pomorsko oporišče. V zgraditev oporišč je leta 1952 privolila Francija, ko je bil Maroko še pod francoskim protektoratom.

BRITANSKI NAPADI NA JEMEN

Kairo, 9. apr. (AP). Jemensko poslatništvo je obtožilo britanske oborožene sile, da so minule dni dvakrat močno napadle jemenske vasi v Nabru. Poročilo pravi, da so Britanci pri teh napadih uporabljali težke topove in da so razdelili štiri urdbe in več hiš. Napadi se nadaljujejo.

PO MAROŠKIH POTEH (V)

Preplačano »darilo«

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Ko je stopila na maroška tla, je Francija zgradila pristanišča. Nato so prišle na vrsto ceste in železnice, vzporedno z vojašnicami in karavami. Razlogi za to so bili dvojni: strateški in gospodarski. Treba je bilo zagotoviti nagel transport čet v notranjost nemirne dežele in povezati pristanišča na Atlantiku z gospodarskim zaledjem. To je bilo opravljeno tako hitro in solidno, da ima danes Maroko pristanišče v Casablanci, ki je za marseillskim in rouenskim največje in najmoderneje opremljeno francosko pristanišče s prometom 9000 ladij na leto in 8 milijonov ton tovora. To in pristanišča v Safu, Agadiru, Rabatu in Salu so povezana z omrežjem 30.000 km dobrih cest, od katerih je 10.000 km asfaltiranih in najboljše kakovosti. Po njih obratuje nad sto tisoče motornih vozil, kar pomeni, da pride na vsakih 80 ljudi po eno motorno vozilo.

Železniško omrežje, sorazmerno slabo razvito, meri skupaj 1700 km prog, po katerih pa vozijo sodobni električni in Diesellovi vlaki, ki povezujejo pristanišča z zaledjem, predvsem z rudniki fosfata, z velikimi kmetijskimi področji ter s krakom prek Uže z Alžirom.

Omrežje kopenskih poti je izpopolnjeno z letalskimi progami, ki vežejo Maroko neposredno s Francijo, Svico, Španijo, Italijo, Alžirom, Zahodno Afriko in obojema Amerikama. Vsa večja maroška mesta imajo sodobna letališča, od katerih sta največja v Ka-

zazu pri Casablanci in Salu pri Rabatu. Letala prepeljejo letno okoli 300.000 potnikov, 8000 ton blaga in 1000 ton pošte.

Poštno-telegrafsko in telefonsko omrežje je tudi zelo goste. Casablanca, Rabat, Meknes, Fes, Marakeš in Uža imajo avtomatske telefonske centrale, Casablanca kot gospodarsko in Rabat kot upravno središče pa sta povezana tudi z avtomatsko medmestno zvezo.

Polovica investicij v maroško gospodarstvo je bila porabljena za električne centrale. Na rekah, ki se povečini zlivajo v Atlantik, je zrasla cela vrsta hidrocentral, ki dajejo skoraj milijardo kilovatov energije.

Maroko je eden največjih svetovnih proizvajalcev superfosfata. Letno ga izvažajo nad pet milijonov ton, kar prinaša proizvajalcem okoli 20 milijard frankov. Za cink in svince pa dobi maroško gospodarstvo nad deset milijard frankov letno.

Maroko je tudi velik proizvednik prehranbenih predmetov. Njegovi moderni mlini zmeljajo okoli pet milijonov stotov pšenice. Pomembna je proizvodnja sladkorja iz trsa, ki ga uvažajo pretežno z Antilov. Predelava rib pa je najpomembnejša v prehranbeni industriji. Maroške tovarne predelajo 10.000 ton plave ribe v 1,7 milijona zabojev konserv, ki prinašajo 9 milijard frankov letno. S svojo proizvodnjo sardin je Maroko prvi na svetu. Manjšega pomena je tekstilna in usnjarska industrija, čeprav je

UNICEF ter Poljska in Madžarska

New York, 9. apr. (AFP). — Na začetku letošnjega zasedanja Izvršnega odbora Mednarodnega sklada OZN za pomoč otrokom (UNICEF) je direktor Maurice Paté izjavil, da sta se poljska in madžarska vlada prijavi za sodelovanje z UNICEF v svrhu dolgoročne pomoči v njihovih deželah. Paté, ki je bil nedavno v nekaterih vzhodnoevropskih državah, bo Izvršnemu odboru predlagal, da uporabi kredite v višini 500.000 dolarjev za nujno pomoč otrokom in materam na Madžarskem.

Le taktično?

maroški safijan znan tudi na svetovnem trgu. Na zadnjem mestu je seveda težka industrija s skupno proizvodnjo 100.000 ton jekla. V njej je zaposlenih le 10.000 delavcev, medtem ko predelovalna, lahka in ekstraktivna zaposlujejo 200.000 ljudi.

Prednji zgoščeni pregled nudi precej nepopolno sliko o tem, kaj je Francija dala Maroku. Od vsega tega bodo nekoč imeli koristi Maročani ne glede na to, da je vse to premoženje zdaj še v rokah Francozov. Delo Francije je bilo nedvomno veliko. Prinašalo je koristi Francozom, toda katerim Francozom?

Stroške za pacifikacijo Maroka — samo v času med 1942/43 — v znesku 1000 milijard frankov so plačali francoski davčni obvezniki. Koristi iz pacificiranja Maroka pa so le v majhnem delu prihajale nazaj tem obveznikom, ki so morali kriti vsakoletni primanjkljaj v šerifatskem proračunu v znesku do sto milijard, medtem ko so dobičke od investiranega kapitala prejemali pripadniki francoskega »Maroškega komiteja«, s Schneiderji, Creuzotji, Rotschildi, Mereierji na čelu.

Toda vse to je končno zgrajeno v Maroku. Vse stoji na maroških tleh. Zdj pod gospodarsko in tudi vojaško kontrolo Francije Maročani šele razvijajo svojo še vedno formalno neodvisnost in suverenost, ko pa jo bodo uveljavili, bo delo Francije ostalo Maročanom, ki so ga s svojim delom in žulji plačali in preplačali.

Bogdan Pešić

je po mnenju ustavnega sodišča v nasprotju z ustavnimi določbami, nadaljevalo pa z razlago nekaterih členov lateranskih pogodb. Gre predvsem za prvi člen, ki bi mu težko našli primerjavo v podobnih pravnih predpisih zavoljo nje-

gove neizmerne raztegljivosti in možnosti najbolj raznolikih razlag. Ceravno te pogodbe dopuščajo druge verzije, vendar s pogojem, da njih verska služba ni v nasprotju z javnim redom in dostojnostjo. Kako lahko to določbo razlaga kak klerikalno usmerjen kvestor, pač ni težko napovedati. Razen tega pa so te določbe v nasprotju z ustavo, ki v 8. členu zagotavlja, da so pred zakonom vse veroizpovedi enako svobodne. Razen katoliške imajo tudi druge pravice organizirati se po lastnih statutih, kolikor niso v protislovju z italijansko pravno ureditvijo.

To neskladje je skušal urediti De Nicola in Vatikanu se je zdel to tako hud napad na njegove »svete pravice«, da je indirektno interveniral neposredno celo sam pontifex. Ko je De Nicola spregledal, da je naletel na zid, je stari politik, ki mu niso mogli tudi njegovi najhujši nasprotniki očitati najmanjšega nepoštenja, odstopil. Toda odprto je ostalo vprašanje, ali bo imelo ustavno sodišče zdaj še toliko poguma, da bo razsodilo o tem »neskladju«.

Omejili smo se na politično področje. O vatičanskem gospodarskem trustu je že marsikaj znano. Prislavljenica je tudi že sprtnost njegovih finančnikov, da iz ene lire napravijo Siro, pa tudi deset. »Petrov novič« umejo investirati. V Italiji kroži domislica: kadar obrne pipo za plin ali vodo, ko prižge luč, sedeš v tramvaj, ali naložiš denar v banko, raste zašluček družine Pacelli (prilimek sedanjega papeža). Radikalni »Mondo« je zadnjič objavil tehtno anketo Enricha Mantegna o cerkvenih posestih (parcelah) v Rimu, ki odkriva velikopotezno spekulacijo vatičanskih finančnikov z zemljišči, katerih cena se bo z bližnjo realizacijo regulacijskih načrtov tudi podestorila. Nasledniki Leona XIII. namreč ne zametajo njegovega pregovora: »L'Argent c'est la foi«.

J. J.

STUDIUM CHRISTI

BIBLIOTECA DI STUDIUM CHRISTI

ECONOMIA E SPIRITO

PROGRAMMA

<p>PROLUSIONE</p> <p>di GIULIO GIARDINO</p>	<p>ASPETTI ECONOMICI</p> <p>SOCIETÀ E ETICI DELL'INTEGRAZIONE EUROPEA</p>
<p>TENDENZE EVOLUTIVE</p> <p>NELL'ECONOMIA CONTEMPORANEA</p>	<p>NUOVI ELEMENTI DELLE</p> <p>POLITICHE ECONOMICHE E SOCIALI</p>
<p>ECONOMIA E PERSONA UMANA</p>	<p>GIUSTIZIA</p> <p>ED ECONOMIA</p>

TRUSSARDI LIBRO

Studium Christi — skrb za dušni blagor? Ne, podoben študij pereče gospodarske problematike

»METALNA«

- Pet mariborskih podjetij je združilo sredstva in tako vsem svojim ljudem omogočilo prijeten letni dopust
- Dnevna oskrba za 220 dinarjev

JE NAKAZALA SMER

Menila sva se s tovarišem Viktorjem Svageljem, ki dolgo vrsto let prizadevno, brez pravega odihla vodi sindikalne zadeve »Metalne« — velike kovinske tovarne v Mariboru.

»Vsako leto smo morali drugje iskati, vedno odvisni od tuje dobre volje, stalo nas je pa ogromno denarja in povov, preden smo našim delavcem in uslužbenecem pripravili kolikor toliko cenen in spodoben letni odih ob morju in v gorah,« je orisal razloge, zaradi katerih je iniciativna sindikalna podružnica »Metalne« ob moralni in materialni podpori delavskega sveta in uprave tovarne sprožila in uspešno uresničila zamisel o združitvi petih kovinskih podjetij v Mariboru v društvo »Letovišče kovinske industrije Maribor«. Namen te izvirne počitniške ustanove je, omogočati nekaj nad 3000 članom vseh petih kolektivov — »Avtokaroserije« — Košaki, »Elektrokovine«, »Remonta«, »Tovarne poljedelskih strojev« ter »Metalne« — ugoden letni dopust.

Društvo je »zagledalo luč sveta« 4. februarja letos — torej je na začetku poti, neizhojene poti, saj je zamisel združevanja podjetij oziroma njihovih sindikalnih podružnic v neko na pol pravo gospodarsko na pol društveno organizacijo z lastnimi osnovnimi in obratnimi sredstvi

in tekočim računom (kot stoji v pravih tega društva) res nova. In polna možnosti!

SINDIKAT — DELAVČEV KLJUČ DO MORJA

Pot, ki jo utira »Metalna«, sedaj ko se je že združila s sosednjimi, sorodnimi, tudi manjšimi podjetji, kaže organizacijski prijem tudi drugim večjim in zlasti manjšim podjetjem oziroma sindikalnim podružnicam. Poudarimo, da je ta mariborska tovarna stavila članom vseh vključenih kolektivov brez nadaljnega naporu svoje že obstoječe počitniške kapacitete, saj ima n. pr. v Poreču taborišče šestnajstih weekend hiš in množico šotorov, na Pohorju pa deset minut od Mariborske kočice lasten »Kagerjev dom« s 40 posteljami in 40 skupnimi ležišči.

CAMPING V PARKU POREČA...

»Naše naselje leži med borovci v parku Poreča. Pod nami ima camping »Vigonjka«, levo »Telekomunikacije«, zadaj pa »Rašica«. Odprli ga bomo 1. maja, dotlej bo že razširjen in »mehanimiziran«. Prva skupina članov »Letovišča...« pa bo naše hišice naselila z 10. majem,« pripoveduje predsednik društva tovariš Svagelj.

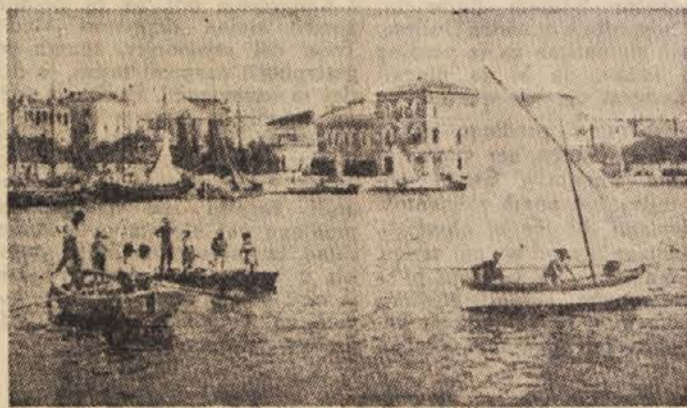
— Pa kakšno bo videti to taborišče?

»Skoda, da ni tu predsednika

vse za 286 dinarjev. Podjetja bodo k tej ceni primaknila 50 dinarjev od svojega, tako da bo dnevni penzion v lepem borovem

gozdiču ob morju veljal člana omenjenih petih mariborskih podjetij le 220 dinarjev!

B. F.

Pogled na Poreč

OB MEDNARODNEM POMLADANSKEM ZAGREBSKEM SEJMU

Mednarodni sejem grafičnih strojev

Pred obiskovalci bodo stavili in tiskali »Gospodarski vestnik Zagrebskega velesejma«

Letošnja pomladna prireditev Zagrebskega velesejma je mednarodna značaja. V njenem okviru organizirajo osem specializiranih razstav, med katerimi bo vsekakor najpomembnejši mednarodni sejem grafičnih strojev in opreme.

Ni bilo moč izbrati ugodnejšega časa za organiziranje sejma grafičnih strojev in opreme kakor prav zdaj, ko smo na pragu temeljite obnove naše grafične industrije. Rok za priprave je bil sicer kratak, odziv razstavljalcev pa kaže, da bo imela prireditev koristne rezultate. Razen domačih podjetij bodo na sejmu sodelovali še razstavljalci iz Avstrije, Češkoslovaške, Nizozemske, Italije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Švedske, Švice in Velike Britanije.

Posebno pozornost bodo vzbujale tiskarske naprave, ki bodo med sejmom v polnem obratu. Tu bodo stavili in tiskali »Gospodarski vestnik Zagrebskega velesejma«, tako da bodo obiskovalci lahko videli ves delovni proces pri nastanku časopisa.

Za obnovo naše grafične industrije bo odobrenih nad 10,5 milijarde dinarjev, od česar bodo 60% potrošili za opremo. Predvideno je, da bodo za tiskarne nabavili okrog 500 strojev, za potrebe reprodukcije grafike, knjigovodstva in predelavo papirja pa še 570 strojev in drugih potrebščin. Tako se bo v razdobju do leta 1960 dvignil tehnični nivo in povečale zmogljivosti

naše grafične industrije, da bo lahko čimbolj zadovoljila potrebe našega gospodarskega in kulturnega razvoja. Ko bo ta načrt uresničen, bo grafična industrija povečala svojo proizvodnjo za 58%, kar predstavlja, izraženo količinsko v odnosu na 1955. leto, 33.700 ton izdelkov več.

Ker je treba precejšen del plana za obnovo grafične industrije izpolniti že letos, lahko sklepamo, kolikvega pomena je posebni sejem grafičnih strojev in opreme v okviru pomladanskega Zagrebskega velesejma. Grafična industrija ima že sredstva za svojo obnovo, zaradi velike potrebe uvoza grafičnih strojev in opreme pa delajo zdaj na tem, da bi bil zmanjšan uvozni faktor. Pričakujejo, da bo moč devizna sredstva za nakup grafičnih strojev nabaviti po redni poti pri Narodni banki in pri Investicijski banki. Na Zagrebskem velesejmu bosta poslovali izpostava Narodne banke in posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov Komiteja za zunanjo trgovino, Zvezne zunanjetrgovinske zbornice in Narodne banke, tako da bodo imeli kupci zagotovljeno vso potrebno pomoč pri nabavi razstavljenega blaga. M. V.

Vzgoja k sebičnosti

Bilo je v vlaku. Kupe drugega razreda. Po klopek sedijo moški in ženske. Večinoma preprosti ljudje. Le tam ob oknu stoni elegantna, odišavljena ženska. Prisedli bi ji kakih petintrideset let. Obležena je v svileni obleko precej kričeče barve. Na nogah nylon-nogavice in čevljičmi po najnovejši modi.

Poleg nje sedi in brca z nogami deček, ki šteje približno šest pomlad. Niti minute ne miruje. Če trenutke obsedi, maha s rokami in nogami. A takoj se spusti na tla in teka od okna do okna. Med tem zmerom nekaj godrnja.

Sopotniki ga ne gledajo preveč prijazno. Radi bi mir, toda mati ne reče razvajenčku niti besede.

Iznenada pa se deček obrne k materi in nejevoljno vpraša: »Pa zakaj, mami, sediva danes tu, na tej trdi klopi? Drugekrat se zmerom voziva v veliko lepšem vagonu in sediva na mehkem sedežu!«

»Oh, no — smolo sva smela danes. Smolo« vzdihne ženska in ljubeče poboža fantička po lasih. »Prepozno sva dospela in vagon preuga razreda je bil natlačeno poln. Morala sva sestiti semkaj, če sva se hotela peljati. Potrpi za danes, mucek moj! Saj se tudi jaz ne počutim dobro tukaj!«

Deček pa sitnari dalje: »Grozno sem naveličan. Saj sem kar skoro bolan. Tako rad bi bil že zunaj, oh, mami!«

»Saj pravim, potrpi mucek moj! Kmalu bo vožnje konec. Stari očka gotovo že čaka na kolodvoru. Sicer pa — oh — pozabila sem, ti si gotovo lačen, da...! Čakaj, dam ti »papče!«

Zdaj razvijte papir, vzame

kos belega kruha in ga na debelo obloži z dišečo šunko.

»Na! »Papčaj«, muci, »papčaj«, pa ti bo bolj!«

Dečku nasproti sedi dvajsetletna deklica. V obrazek je suha in bleda. Poželjivo gleda vabljivo šunko. To opazi tudi deček. Takoj, ko prime v roko slastno malico, jo pomoli dekletcu prav pod nos in pravi: »Na! Vzemite!«

Deklici se zasvetijo oči. Ze dvigne ročico, toda v tistem hipu deček urno odmakne malico na zalogo, se odurno zareži in potlačiti vse sebi v usta.

Sopotniki se trdo spogledajo. Nato pa se mladi oglasi neki možak, po videzu delavec: »Slabo si vzgojen, smrkavec! Sram te bodi!«

Tedaj se razčepert mati. »Molčite! Moj otrok vam ni mar!«

Preden more mož še kaj reči, se dvigne tam od nasprotnega okna ženska in zakliče: »Prav ste povedali! Grdo si se obnašal, pobalinček! Meni se deklica smili!«

»Če se vam smili, ji pa vi kaj dajte!«

»Saj to tudi mislim.« Kmetica vzame iz svoje ročne košare okroglo kranjsko klobaso, priloži še pošten kos domačega kruha in oboje izroči dekletu, ki od vselega začudenja komaj more polglasno izdavi besedico tople zahvale.

»Bravo, bravo,« zadoni po vsem kupeju. Hkrati pa — kakor bi jim bilo naročeno — vsi navzoči krepko zaploskajo.

Mati zarži kot puran. Urno se dvigne, zgrabi svojega mlajščka in odšumi z njim v drug kupe.

Mantec

Pod šotorom je prijetno

Zabeleženo

Smotrna prehrana industrijskega delavca

Delavec modernega industrijskega obrata mora dnevno vse svoje telesne in duševne sile vlagati v delo. Ti napori vplivajo na zdravje in zmogljivost, zato je važno, da vsebuje njegova hrana vse potrebne hranilne in dopolnilne snovi. Najboljše in tudi najbolj popolno hranilo je mleko. Z mlekom se povečuje notranja telesna odpornost, kar je še posebej važno za ohranitev telesne zmogljivosti, čvrstosti kosti in zdravje zob. Prav tako se poveča odpornost proti raznim bolezenskim klicem in okrepi funkcija jeter, ki čistijo telo raznih strupov.

V mleku so prav vsi vitamini. Zlasti veliko je vitamina B, ki zavira infekcije. Za vitamin B, katerega od vseh hranil vsebuje prav mleko največ, trdijo, da preprečuje rakasta obolenja. Nadalje so v mleku tudi sorazmerno velike količine vitaminov B in B₂ ter pentoten kislina, ki pripomorejo k boljše izkoriščanju beljakovin in s tem ovirajo živčne degeneracije. Lecitin ugodno vpliva na delovanje živčnega sistema.

Pri prehrani industrijskega delavca ne smemo misliti samo na neposredno nevarnost strupov, ki nastajajo v procesu dela, temveč predvsem na okrepitev organizma s biološko izravnano hrano. V tem pomenu je mleko najboljša pomoč proti poklicnim boleznim.

Zaradi velike količine apna in fosforne kisline in to v takem razmerju, ki je človeškemu organizmu najbolj ugodno, pomaga mleko k čvrstini kosti in zdravju zob. Njim pomagajo še ostali življenjsko važni elementi, ki so v mleku, pa čeprav v minimalnih količinah. Znana so težka obolenja srca, krvnega obtoka in revmatična obolenja kot posledica slabih zob. Dolgoletne raziskave v Vipolholm (Švedska) od 1946. leta pa do danes so pokazale, da se s harmonično popolno hrano, pri kateri ima mleko odločilno vlogo, doseže najboljšo obrambo proti zobni gnilobi. Hude okvare zobovja pa nastajajo pri enostranski prehrani s ogljikovimi hidrati, predvsem s sladkorjem in jedilni iz bele moke. Zob je organ kot vsak drug in mora s krvnim obtokom dobiti vse hranilne in dopolnilne snovi.

Mleko je idealno, popolno hranilo, ki hrani telo in ga varuje. Povečava prirodne obrambne sposobnosti telesa s tem sigurnost delavca, da se laže in zoperstavlja nevarnostim. Zlasti v mladih letih povečava bistrnost vida (v mleku je mnogo vitamina A), zato se pri delavcih zmanjšujejo nesreče in kronična obolenja. Na osnovi doganjaj najbolj znanih strokovnjakov vsena leta je mleko najboljše in najuspešnejše hranilno sredstvo za ohranitev dejavnega človeka vseh starosti.

KAJ ZMORETA SLOZNOST IN IZNAJDLJIVOST

»Motite se! Vsak izdatek smo trikrat pretresli, vse bo sicer skromno, toda narejeno s pedantnostjo. Društvo posluje kot podjetje: za vsako večje delo razpis in pogodba, izdelava na akord itd. Ogromno, največ pa odtehtata iznajdljivost in lastna pobuda. »Remont« je prispeval 300.000 dinarjev in prevzel celotno izvedbo grelnih napeljav — kuhali bomo z butanom... »Elektrokovina« je prispevala 100.000 dinarjev, izvedla bo vse potrebne električne instalacije in ozvočenje, prispevala je lesonit in les... »Tovarna kmetijskih strojev« je dala žeblice, vijake, nekaj lesa, barve in ostale potrošne materiale ter delovno silo, denarja nima... »Avtokaroserija« bo izdelala avtobus... »Metalna« pa je nabavila šasijski in motor za avtobus, plačala material za njegovo izdelavo, ima v delu deset weekend hišic, ter je poskrbela za odeje, ruhe, žične vložke za divane, posodje za kuho, in valovito pločevino za restavracijo in sanitarije campinga...»

Tovariš Svagelj je pred menoj razgrnil načrte campinga in povzel: »S skupnimi močmi bomo — kot vidite — naše letovišče že letos dobro uredili. Postopoma pa ga bomo še izpopolnjevali.«

PENZION OB MORJU ZA 220 DINARJEV

Še marsikaj zanimivega sva se pogovorila z iniciativnim predsednikom svojevrstnega mariborskega društva. Plan dopustov za vsa podjetja so že pomimsko izdelali. Tudi za hrano, ki jo bo pripravljala lastna restavracija v poreškem campingu, so že izračunali hranilne vrednosti — štirje obroki, 40dkg mesa dnevno, vsega 4500 kalorij,

Kupite sliko, prosim...

Sicer so redki primeri, da zalotimo v gostinskih podjetjih otroke, ko prosijo ljudi za denar, so pa, in prav ti primeri, za sedaj še bele vrane, vrtajo človeku misel, odkod ta pojav, zakaj je do njega prišlo in kaj smo storili, da bi ga zadržali. Nekaterim takim mladoletnikom smo sledili. Ko so naprosjali dovolj denarja, so odšli z njim v slaščičarno, v kino, eden izmed njih pa si je naročil večerjo, in 3 deci (!) vina. Bil je svojih dvanajst let star.

R. K. ni prosjatelj. Večer za večerom je hodil v kavarno in gostilne, kjer je prodajal slike, ki jih je čez dan naslikal njegov oče. Naj nam naslednja zgodba kaj več pove o življenju, ki ga preživlja enajstletni otrok z Gospodarske ceste.

Enajstletni Rado je v popoldanskih urah opazoval očeta, ki je v skromnem stanovanju slikal. Otrok je vedel, da bo moral zvečer sva delat. Vedno je bilo tako: na lesontini ploščici so izpod očetovega čopiča vzcvetele rožice, zasijale je sonce, zlate, bleščete sonce, v Radotovo srce pa je silil mrak. Oče je bil »nasajena«, ker ni imel cigarete in ker ni bilo denarja za alkohol. Nemirno in naglo je slikal in še skoraj neposušeno sliko dal otroku pod pazduho, da jo nekje v gostinskem lokalnu prodal človeku, ki se malo razume na slikarstvo.

Noč.

V kavarni »Evropas igra orkester sentimentalno zgodbičo. Teško plišasto zaveso pri vohu odgrne blede Radotova roka. Še bolj blede obraz enajstletnega otroka presoja poste v kavarni in sklepa, komu bi bilo vredno sliko ponuditi.

Rado ima izkušnje; prodajanje slik je ustvarilo v njem kos psihologa, ki zna prečniti, kje je razpoloženja za kupitje.

Tamle pri oknu je dvojile mladini zaljubljenec. Rado dobro pozna te vrste ljudi. Zmerom je imel občutek, da se smešno obnašajo, da grede najrajši sva limančice.

Brez besed se jima približila in pomoli pred njuna obraza sliko. Fant ga nejevoljno pogleda in odrine od mize — »Zginile Rado ni prizadet. Ze ponujna drugemu sliko.

»Slika, lepa slika, prosim!«

Omlazuje starejših možkaj začudno zra v otrokov obraz. Spogledajo se in se drug drugemu nasmejejo. To je vse, ker je otrok pri njih dosegel. Preveč so poglubljeni v razgovor, da bi jim mogel dati otrok kako drugo misel v glavo.

»Evropis Rado ni imel sreče. Le nekaj miločine je dobil od postarne ženske, ki so ji ob pogledu na otroka solze zalile

oči. Rado se vesel takih solz, ve, da bo miločina. Tak denar spravi v poseben žep. Zanj ne sme zvedeti oče.

Pozna noč je že, ko sreča pred nebotičnikom lahkoživko, ki vodi pod roko nekoga tu a ženska se ustavi in se mu nasmeje. M. (emu govori z besedami, ki jih otrok ne razume. Tujec seže v listnico in izroči dekletu 500 din. Ta jih da Radu: »Sej si moj! Poboža ga še in že odhiti s tujcem v temo.

Rado ima rad to dekle in vse tiste, o katerih govore, da so slabe ženske. Ne more pa razumeti, zakaj so slabe in zakaj tako dobre, da od njih največ dobi. Kako čudni so ljudje v Ljubljani!

V žepu, za katerega ne ve oče, ima petsto dinarjev več. Ondaj je imel večjo srečo, ko ga je nekdo pobožal po obrazu, mu dal tisočak in rekel: »Na, moj mali prijatelj! Pa skrivaj, da ne bo oče videla!

V čakalnici na železniški postaji se je približal ženi, ob kateri je sedel za nekaj let mlajši otrok, kot pa je Rado.

»Slika, lepa slika, prosim!«

»Cigav pa si!« ga je žena začudena vprašala. Rado ji je povedal. Vse ji je povedal: da oče rad pije, da včasih pretepa

Del Zagrebskega velesejma

kega tu a ženska se ustavi in se mu nasmeje. M. (emu govori z besedami, ki jih otrok ne razume. Tujec seže v listnico in izroči dekletu 500 din. Ta jih da Radu: »Sej si moj! Poboža ga še in že odhiti s tujcem v temo.

Rado ima rad to dekle in vse tiste, o katerih govore, da so slabe ženske. Ne more pa razumeti, zakaj so slabe in zakaj tako dobre, da od njih največ dobi. Kako čudni so ljudje v Ljubljani!

V žepu, za katerega ne ve oče, ima petsto dinarjev več. Ondaj je imel večjo srečo, ko ga je nekdo pobožal po obrazu, mu dal tisočak in rekel: »Na, moj mali prijatelj! Pa skrivaj, da ne bo oče videla!

V čakalnici na železniški postaji se je približal ženi, ob kateri je sedel za nekaj let mlajši otrok, kot pa je Rado.

»Slika, lepa slika, prosim!«

»Cigav pa si!« ga je žena začudena vprašala. Rado ji je povedal. Vse ji je povedal: da oče rad pije, da včasih pretepa

mamo in njega, posebej takrat, kadar je pijan. Da slika in da on, Rado, prodaja slike, da bo očka lahko spet pijan in da si bo lahko kupil cigarete.

Zena je oklevala. »Kupite, pogledite, kako na sliki sonce lepo sijae.«

Zenin otrok seže po sliki. »Mama, sonca!«

Zena je kupila »sonce«, ki še tako ničemu otroku vsakodnevno sijae ob njeni vili ljubezni. Zanj je plačala 300 dinarjev.

Rado pa je odšel s svojim »mrakom« v arcu v noč, k očetu, da napravi obračun za sliko.

»Si prodal?«

Rado odšteje denar očetu, ki se skornj ne utegne obliči, da bi hitro stekel tjakaj, od koder se je otrok komaj vrnil — v gostilno.

Vtem, ko je otrok prodajal sliko, je oče napravil drugo. Rado gre znova na ulico, v napravljenem vsakodnevno sijae ob njeni vili ljubezni. Zanj je plačala 300 dinarjev.

Rado pa je odšel s svojim »mrakom« v arcu v noč, k očetu, da napravi obračun za sliko.

»Si prodal?«

Rado odšteje denar očetu, ki se skornj ne utegne obliči, da bi hitro stekel tjakaj, od koder se je otrok komaj vrnil — v gostilno.

Naša dolžnost je, da otroku vrnemo »izgubljeno sonce«, ne pa da dovolimo, da ga on prodaja...

DNEVNE NOVICE

Uprava cest O.L.O. Ljubljana javlja, da je cesta III. reda št. 1203 zaradi poškodbe mostu čez Podpišičjo zapeta za ves promet v osekcu od odcepa ceste III. reda št. 1204 do Horčula. Zapora bo trajala do preklica.

De-De
TOALETNO MILO

»ULTRAGIN« sport krema je prvovrstna mastna krema. Tudi tvoja koža potrebuje hranive snovi, ki jih vsebuje »ULTRAGIN«, sport krema. »FLEX« dobiš pri trgovcu, kjer kupuješ svoje gospodinjske. Zahvali »FLEX«, če hočeš kvaliteto. Idealno čisti mastne madeže.

NOVOST! PUDER KREMA »EVE-LINE« pokriva vse pomanjkljivosti kože, daje privlačen in svež ten obrazu. Imajo jo drogerije.

PUTNIK SLOVENIJA

obvešča:
DANES OTVORITEV NOVE EKSPRESNE AVTOBUSNE PROGE
LJUBLJANA-BEOGRAD-LJUBLJANA
Odhod iz Ljubljane ob 20.10 (izpred avtobusne postaje) in ob 20.15 (izpred postovalnice PUTNIKA na Titovi cesti 12), iz Novoga mesta ob 21.30 s prihodom v Zagreb ob 23.30. Iz Zagreba nadaljevanje ob 0.30 s prihodom v Beograd ob 6.30. Povratak iz Beograda ob 23.30 s prihodom v Zagreb ob 3.30 in v Ljubljano ob 8.30.

Vmesni postanki v obeh smereh: Trebnje, Novo mesto, Sentjerne, Kostanjevica, Mirna, Cerklje, Krška vas, Catež, Popovača, Banova Jaruga, Novska, Okučani, Slav, Brod, Zupanja, Sid, Sremska Mitrovica in Ruma. Cena vozne karte: Ljubljana-Zagreb 700 din, Ljubljana-Bograd 2750 din. V ceni je vračunan rezervacija sedeža v avtobusu. Vozne karte kupite v predprodaji v Ljubljani pri PUTNIKU SLOVENIJA, v Beogradu na avtobusni postaji pod imenom LASTA (pri žel. postaji ali v poslovalnici PUTNIKA oz. TURIST EKSPRESA na Terzijaiah). Od 10. aprila dalje potuje v BEOGRAD samo z udobnimi in hitrimi turističnimi avtobusi PUTNIK SLOVENIJA.

PREDAVANJA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki bo dne 11. aprila 1957 ob 19 v dvorani SAZU, Novi trg 9-I. Predaval bo univ. prof. na graški univerzi J. Mokre. Tema: Sociološko spreminjanje v delavstvu. Zgodovinsko društvo za Slovenijo vabi na članski sestanek s predavanjem dr. S. Vilfana: »Novi pogledi na nastanek in razvoj stare Ljubljane«. Predavanje bo v sredo, dne 10. aprila ob 20 v Historičnem seminarju, Univerzitetna knjižnica, Turška 1. Združenje rezervnih oficirjev Jugoslavije, pododbor »24 talcev«, Ljubljana, vabi vse rezervne oficirje in podoficirje svojega področja ter članke njihovih družin na predavanje: »Pobed XIV. divizije na Stajersko«, ki bo v sredo, 10. aprila 1957 ob 19.30 v dvorani SZDL, Zarmnikova 3. Predaval bo tov. Matevž Hlaci, bivši namestnik komisarja XIV. divizije. Odbor.

KONCERTI

v petek, 12. aprila, koncert za zveljaba. Solist violončelist Antonio Janigro, dirigent Samo Hubad. Na sporedu Osterc, Dvořak, Prokofjev.

PRODAMO:

dva osebna avtomobila
znamke »OPEL OLYMPIA« model 1952
motorno kolo
znamke »BENEILLI« 500 cm³
motorno kolo
znamke »PUCH« tip 1952

Interesenti si lahko ogledajo motorna vozila na sedežu podjetja:
1151

Kupimo

STRUŽNICO

za rayno struženje na hidravlični ali mehanski pogon tehle karakteristik:

dolžina struženja od 800 do 1000 mm
širina struženja od 400 do 600 mm
višina predmeta za struženje od 500 do 600 mm

MAGNOHROM KRALJEVO
TELEFON 17 IN 69

1192

GLEDALIŠKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 10. aprila ob 15: Zapolska: »Moralna gospe Dulskie«. Gostovanje Državnega gledališča iz Lodza. Dijaška predstava ter izven in za podeželje. Vstopnice so še v prodaji;

ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s kredo«. Abonma A.
Cetrtek, 11. aprila ob 20: v Operi: De Rojas: »Celestina«. Gostovanje Državnega gledališča iz Lodza. Izven in za podeželje. Vstopnice so še v prodaji.

Petek, 12. aprila ob 20: Krefit: »Krajnski komedijanti«. Abonma E.
Sobota, 13. aprila ob 20: Priestley: »Odstranite norca!«. Premiera. Izv. Nedelja, 14. aprila ob 15: Axelrod: »Sedem let skomling«. Izven in za podeželje;

ob 20: Priestley: »Ostranite norca!«. Izven in za podeželje. Posebno obvestilo abonmentom! Da bi ustregli številnim željam in omogočili obisk poljskih predstav tudi našim rednim obiskovalcem-abonmentom, objavljamo: za poljske predstave so abonmentom na razpolago vstopnice z velikim popustom. Vstopnice naj abonenti prevzamejo ob predložitvi abonmentskih izkaznic pri dnevnih blagajni ali pol ure pred predstavami!

Drama bo imela osmo premiero v sezoni v soboto, 13. aprila. Prviti bo v Jugoslaviji uprizorjena najnovejša Priestleyeva utopična drama »Odstranite norca!«. Delo je prevedel Matej Smalc, režiser in inscenator je ing. arch. Viktor Molka, slikarka kostumov Marija Kobičeva, glasbeno in zvočno je predstavo opremil Marjan Vodopivec, koreograf je dr. Henrik Neubauer. Igrajo: Lojze Potokar, Vika Grilova, Boris Kralj, Janez Rončak, Edvard Gregorin, Stane Cesnik, Branko Miklavc, Ivan Jerman, Maks Furijan, Mira Danilova, Duša Počkajeva, Dušan Srecl, Anton Homar in Andrej Kurent.

OPERA

Torek, 9. aprila ob 19.30: G. Verdi: »Othello«. Gostovanje Josipa Goštica. Abonma B.
Sreda, 10. aprila ob 19.30: Baletni večer: Händel: »Ljubezen in pravda«; Pia Mlakar: »Plesalec v sponah«; V. Ukmar: »Lepa Vida«. Abonma U

Cetrtek, 11. aprila ob 19.30: Puccini: »Madama Butterfly«. Zaključena predstava za gimnazijo Kamnik; ob 20: Gostovanje poljskega Drž. gledališča iz Lodza: De Rojas: »Celestina«.

Petek, 12. aprila ob 19.30: Čajkovski: »Ljubodje jezero«. Abonma red Petek popoldanski.
Sobota, 13. aprila ob 19.30: Čajkovski: »Ljubodje jezero«. Abonma K.
Nedelja, 14. aprila ob 19.30: Offenbach: »Hofmannove pripovedke«. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Sreda, 10. aprila ob 20: Anderson: »Caj in simpatija«. Izven. Mladini ni primerno.
Ob 18: »Večer v čitalnici« - Vilharjeve šaligr. - Gostovanje v Beogradu.
ob 20: M. Gorki: »Malomeščani«. Gostovanje v Beogradu.

Cetrtek, 11. aprila ob 20: Umetniško pripravodovanje Cankarjevih del. - Abonma TSS I.
Petek, 12. apr. ob 20: Cankar-Smerdu: »Martin Kačur«. - Gostovanje v Sarajevu.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Ljubljana. Mestni dom
Cetrtek, 11. aprila ob 20: Ogrinc: »Kje je meja«, veseloigra. - A. T. Linhart: »Zupanova Mica«, komedija. Gostovanje v Zg. Siskli v domu »Svobode«. Prodaja vstopnic v Zg. Siskli v domu »Svobode«.

Sobota, 13. aprila ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«, komedija. Izven. Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezervirane telefon 32-860.
Nedelja, 14. aprila ob 18: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«, pravljicična igra z godbo, petjem in plesem. Popoldanska predstava. Izv. ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«, komedija. Večerna predstava. Izv.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2
Cetrtek, 11. aprila ob 17: Tauffer-Novy: »Moja in živali«.
Petek, 12. aprila ob 16.30: J. Malik: »Zogica Marogica«. Zaključena predstava za Osnovno šolo Skofja Loka.
Sobota, 13. aprila ob 17: F. Mildinski: »Zvezdica Zaspanka«; ob 20.30: Fr. Pocoli: »Carobne gosli«. Za odrasle.

Nedelja, 14. aprila ob 11: J. Malik: »Zogica Marogica«.

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 36
Nedelja, 14. aprila ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«. Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje (razen nedelje) od 19. do 12. ure na upravi Resljeva c. 36, tel. 32-920 in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Sreda, 10. aprila ob 20: Večer sodobne neme odrske igre. - Kristina in Tina Piccoli. - Izven MIM.
Cetrtek, 11. aprila ob 16: William Inge: »Avtobusna postaja«. - Zaključena predstava za sindikat tovarne »Iskra«. - Kranj.

Petek, 12. aprila ob 16 in 20: Ronald Deiderfeld: »Visok je zid«. - Gostovanje v zdravilišču Golnik.
Sobota, 13. aprila ob 20: Alojz Remec: »Magda«. Gostovanje v Krplj. Izven.
Nedelja, 14. aprila ob 16 in 20: A. Remec: »Magda«. Izven. Gostovanje v Zeleznicah.

KINO

»STORŽIC«: Franc. film: »Marijana moje mladosti«. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjič.

2 R. B. E. D. A.

Ameriški film: »Na apski meji«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi John Wayne, Henry Fonda, Shirley Temple in Pedro Armendariz.

2 J. E. S. E. N. I. C. I. N. O. K. O. L. I. C. E.

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Avgust Tancar. Gospovstvska cesta.

KINO

»RADIO«: Premiera ital. filma: »Dekleta iz Sanfrediana«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Rossana Podesta.

»PLAVŽ«: Zaprt. DOVJE-MOJSTRANA: Amer. film: »Bell jorgovan«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Jeanette Mac Donald in Eddie Nelson. Jutri isti spored. ZIROVNICA: Amer. film: »Planen opoldne«. Predstava ob 20. - Samo danes!

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»DELAŠKI DOM«: Ital. film: »Njihove zmot«. -

Vesti iz Maribora

DEŽURNA LEKARNA

Sreda, dne 10. aprila: lekarna »Studenti«, Gorkova ulica 18.
Cetrtek, dne 11. aprila: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.

KINO

PARTIZAN: Sovj. barvni film: »Vojak Ivan Brovkin«.
UDARNIK: Ital. barvni film: »Giuseppe Verdi«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 10. aprila ob 15: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«. Zaključena predstava za osnovno šolo VIII; ob 19.30: Svara: »Slovo od mladosti« (Prešeren). Gostuje tenorist ljublj. Opere Miro Brajnik. - Red Sreda.

Celiske vesti

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 10. aprila ob 16: Diego Fabbr: Zapeljivec. II. šolski.
Cetrtek, 11. aprila ob 20: Diego Fabbr: Zapeljivec. Red cetrtek.
Petek, 12. aprila ob 16: Diego Fabbr: Zapeljivec. I. šolski.
Sobota, 13. aprila ob 16 in ob 20: Miloš Milčević: Petra Seme pozna povoka. - Gostovanje v Mestnem gledališču v Ljubljani.
Nedelja, 14. aprila ob 15.30: Stefan Zweig: Volpone. Red nedelja in izven.
Ponedeljek, 15. aprila ob 17: Stefan Zweig: Volpone. Zaključena predstava za železnice.

Splšna bolnišnica Koper

razpisuje delovni mesti za:
instrumentarko
za kirurški oddelek v Izoli.
Nastop službe 1. junija
otroško negovalko
za otološki oddelek v Piranu
Nastop službe takoj
1150

DROBNI OGLASI

STANOVANJE, enosobno, suho in sončno, v Polju pri Ljubljani, zamjenjan za enako, večje ali tudi za veliko sobo v Ljubljani. Ponudbe pošljite v upravo LP pod »Stanovanje« 998

VEČ MIZARJEV IN TESARJEV, samostojnih, sprejme Tesarsko in mizarško podjetje Moste-Komenda. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

IZ ROGASKE SLATINE

KINO
Anglieški film: »Razdvojen srce«. V glavni vlogi Yvonne Mitchell. 1152

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 10. aprila 1957

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - 6.30-6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki, vmes ob - 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.00 Zaključek oddaje - 11.00 35 minut v zadovoljstvo ljubiteljem narodne in domače glasbe - 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev): Slavko Tiran: Gunarjev nasmeš - 12.05 Opoldanski operni spored - 12.30 Kmetijski nasveti: Marica Kramberger: Higijena doma in okolja - 12.40 V tricerintskem taktu - 13.15 V zabavnem tonu - 13.30 Jugoslavanska kola in pesmi igra kvartet Milana Staneta - 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Jože Bevc: Mladi zapraviljivi - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Utrinki iz literature: Džeban Halli Džeban: Dve sirski zgodbi - 16.00 Koncert po željah - 17.10 Sestane ob petih - 17.30 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku - 18.00 Zunanepolitični feljton: Eisenhowerjeva doktrina v praksi - 18.10 Narodne pesmi poje Zenski vokalni kvartet - 18.35 Tri Mozartove uverture - 18.45 Radijska univerza: Dr. Anton Logar: Zobna gniloba v dobi nosečnosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Odlomki iz Thomasove opere »Mignon« in Montuzkove opere »Halka« - 21.00 Kulturni razgledi: Branko Rudolf: Nekaj o kulturi in »Ljudski kulturi« v Mariboru - 21.15 Igrajo domači zabavni ansambli - 22.15 Nočni koncert orkestra Slovenske filharmonije, dirigent Bogo Leskovic - 22.55-23.00 Poročila 22.15-23.00 UKV program: Jazz cocktail - 23.00-24.00 Oddaja za tujino, na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

II. program

8.00 Poročila - 8.05 Pisana paleta (pester spored operne in solistične glasbe) - 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev) - 9.15 iz filmov in glasbenih revij - 10.00 Napoved časa in poročila - 10.10-11.00 Dela Milija Balakireva izvaja orkester »Philharmonia« - 12.30 Jan Hugo Vaclav Vorisek: Simfonija v D-duru - 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 13.10 Revija plesnih orkestrrov in solistov - 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.35 Slovenski samospeli - 15.00-15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 22.15-23.00 Jazz cocktail.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»BOSONOGA GROFICA«

Brez tednika. Predstave ob 16, 18, 30 in 21. V glavni vlogi Humphrey Bogart, Ava Gardner, Edmund O'Brien in Rossano Brazzi. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

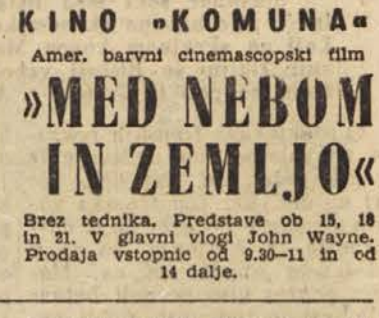

KINO »KOMUNA«

Amer. barvni cinemascope film

»MED NEBOM IN ZEMLJO«

Brez tednika. Predstave ob 15, 18 in 21. V glavni vlogi John Wayne. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film:

»Overland Pacific«. Tednik: Filmske novosti št. 14. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIC«: Ital. film: »V znamenju Venere«. Tednik: Filmske novosti št. 14. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Vittorio de Sica in Sofia Loren.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje.

predvaja švedski film: »Gospodična Julija«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic in abonmaja vsak dan od 8-14 in uro pred predstavo v recepcijskem biroju Gospodarskega razstavišča.

MLADINSKI KINO LM. Kotnikova 6, predvaja ameriški film: »Borec«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: Francoski barvni film: »Rdeče in črno II. del. Tednik: Filmske novosti št. 12. - Predstavi ob 18 in 20. - Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. V glavni vlogi Gerard Philipe.

KINO »TRIGLAV«

Jugoslavanski film

ZASLEDOVANJE

Tednik. V glavni vlogi: Ljubisa Jovanovic in Milena Sijacki. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški barvni film

»Beg iz trdnjave«

V glavni vlogi William Holden in Eleanor Parker. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Ljudsko cevijo Prešernove

družbe **OBZORNIK**
dobite v vseh knjigar-
nah, kioskih, trafikah

MASTNE MADEŽE ČISTI
Cisten
ZAHTEVAJTE GA V SVOJI TRGOVINI

I. JAVNA LICITACIJA

Na podlagi 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del in 3. člena pravilnika o postopku pri javni pismini licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17/55)

razpisuje
Rudnik lignita Velenje v Velenju

prvo javno pismino LICITACIJO

za oddajo gradnje dveh stanovanjskih blokov po 27 stanovanj

Dan prve javne licitacije je 25. april 1957 ob 10. uri v konferenčni sobi direkcije rudnika v Velenju. Skupna predračunska vrednost razpisanih del znaša za en blok 55,406.916 din, in sicer:

gradbena in pripravljajna dela 29,179.084 din ter obrtniška in instalacijska dela 26,227.832 din

Rok za začetek del je 10. maj 1957, za dograditev do III. faze 31. december 1957 in za dokončavanje 31. julij 1958.

Tehnično dokumentacijo in splošne pogoje za prevzem in izvršitev gradbenih del dobe zainteresirani na vpogled od 12. aprila 1957 dalje vsak delavnik od 10. do 12. ure v pisarni gradbenega obrata rudnika. Višina varščine, ki jo morajo položiti ponudniki z garancijskim pismom, znaša 0,5% od skupne predračunske vsote. Pismene ponudbe, ki morajo biti opremljene v skladu s predpisi Pravilnika o postopku pri javni licitaciji (Ur. list LRS, št. 17/55) je oddati v zapečateni kuverti neposredno ali po pošti privzemu referentno rudnika v sobi št. 3 najkasneje 15 minut pred začetkom licitacije. Na ponudbah, ki bodo poslana po pošti, označite vidno »Ne odpirati - ponudba za licitacijo«.

1156 **RUDNIK LIGNITA VELENJE**

SVETOVNO ZNANI CIRKUS MEDRANO V LJUBLJANI

OTVORITVENA PREDSTAVA V ČETRTEK 11. APRILA OB 20. URI

ORGANIZIRAJTE ŠOLSKE OGLEDNE CIRKUŠKEGA ZVERINJAKA IN SKUPINSKE OBISKE CIRKUŠKIH PREDSTAV

List izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6. telefon 39-181 - Notranjopolitična gospodarska rubrika Tomšičeva 1 prtl., telefon 20-507 in 22-621 - Kulturalna rubrika Nazorjeva ulica 12/II, telefon 21-887 - Uprava Koptarjeva ulica 2, telefon 39-181 - Telefon za naročnino 31-030 in oglase 31-358 - Telefon poslovalnice na Titovi cesti 22-322 - Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din - Tekoči račun 60-KB-6-Z-1393 - Poštni predal 42 - Poština plačana v gotovini - Rokopisov ne vračamo

Sprehod po mestu levov

●●● Singapur je pomembno prometno vozlišče
●●● na skrajnem jugu azijske celine

Singapur sodi med tista redka azijska mesta, ki so imela zelo ugodne ekonomske pogoje za razvoj in razcvet. Leži na skrajnem koncu Malajskega polotoka ter povezuje Daljni in Bližnji vzhod, hkrati pa je nekakšna postaja na poti iz Evrope v Avstralijo.

O prebivalcih tropskih pokrajin na splošno menijo ljudje iz drugih dežel, da jim delo nič kaj ne diši, ker jim tropska narava že sama po sebi daje najnujnejše za življenje. To je v določenem smislu res, saj Malajci poprej niso poznali beton-skih cest in tudi niso zidali nebotičnikov, ki zdaj kipijo v Singapur visoko pod nebo. Njihove hišice se skrivajo med palmovimi gaji, nasadi banan in med drugim tropskim rastlinjem. Vse

kaže, da so bili Malajci kar zadovoljni s svojim pragozdom, ki jih je obdajal z vseh strani, dokler niso pred približno 150 leti prišli v deželo Angleži. Njihovi pomorščaki so kmalu pravilno ocenili lego malajskega Singapura (po naše bi rekli »mesto levov«).

Povsem jasno je, da beli prišlec niso sami gradili asfaltnih cest, prav tako niso krčili pragozdov, marveč so le vodili dela in s svojim denarjem plačali ceneno delovno silo. Tako je z denarjem in s tehničnim znanjem belcev ter z znojem tropskih prebivalcev zrastle na otoku mesto, ki ga povezuje z Malajskim polotokom velik most.

V pristanišču so že pred davnimi leti začele pristajati evropske tovorne ladje, ki so odvažale v svet kavčuk, kokosove orehe, čaj in poceni južno sadje. Kapital se je kopičil, toda ne v rokah Malajcev... Ob singapurskih industrijskih obalah se zdaj ustavljajo ladje največjih pomorskih trgovskih družb, na njih pa plapolajo zastave malone vseh držav sveta.

Kakih štirinajst kilometrov od Singapura so lani zgradili južnokitajsko univerzitetno poslopje. Pot do tja pelje med malajskimi njivami in vrtovi, po cestah pa švigajo moderne limuzine svetovnih znamk. Za krmilom opazi človek staro in mlado, celo komaj doraščajoče fante in

dekleta. Prva kitajska univerza v Singapurju je zidana v kitajskem narodnem slogu, strehe na njej so povsem enake onim v Pekingu, slušatelj pa ima ta visoka ustanova za sedaj le 500.

Precej raztegnjeno je mesto Singapur, ki šteje dobra dva milijona prebivalcev. S treh strani ga oblija morje, takoj za mestom na kopnem pa se začne pragozd, od koder pogosto vdirajo v velemestni vrvež Malajci, ki hočejo biti na svoji zemlji sami svoji gospodarji.

Na cesti srečate ljudi vseh narodnosti in ras. Na prvi pogled je mesto razkošno, vendar ne more skriti tudi revščine, ki je tem večja, čim višji so nebotičniki. Na bedo naletite pri prebivalcih čolnicah, ki se zibljejo na valovih, stražnik ob obali pa vas takoj opozori na svojo in vašo evropsko pripadnost ter na svojo belo polt, kakor da hoče s tem dokazati — njegovo lice je v južnem soncu prav tako ožgano kot obrazi Malajcev in Kitajcev — da sodi tudi on v »razred boljših ljudi...«

Finančni polom sueške pustolovščine

Po podatkih tujih gospodarskih strokovnjakov bo prišel angleško-francoski napad na Suez v zgodovino kot »najbolj nepremišljen finančni polom v zgodovini vojne«. Zaradi tega napada sta imeli Anglija in Francija skupno 2,5 milijarde dolarjev gospodarske škode, posredno pa so oškodovane tudi številne druge dežele, katerih ladje so morale pluti te mesece okoli afriške celine. Čiščenje Sueškega prekopa je stalo doslej 40 milijonov dolarjev. Zanimivo je, da so utrpeli Francozi večjo škodo kot Britanci, in sicer Velika Britanija milijardo dolarjev, Francija pa še polovico več.

Lokomotiva na plinsko turbino

V kujbiševski tovarni gradijo Sovjeti prvo lokomotivo na plinsko turbino, ki bo imela 7000 KM in bo zmogla 100 km na uro. Dolga bo skoraj 40 m, oba dela pa bosta imela lastne kontrolne naprave. Preden so se konstruktorji odločili za graditev te lokomotive, so proučili najnovejše dosežke velikih tovarnih turbin in letal ter pridobitve v ladjedelnicah. Plinska turbina bo uporabljala mazut, ki je za polovico cenejši od nafte. Voda ne bo potrebna, motorji pa bodo imeli pri nizki temperaturi 20 do 25 odstotkov večjo zmogljivost.

PROMETNI STRAŽNIKI

V Pakistanu je sončnik prav tako del stražnikove opreme kot na primer kapa in piščalka

Prometni stražniki v posameznih deželah dajejo potniku s svojo uniformo in z nastopom prvi vtis o nacionalnem značaju dežele. Z nekaj posnetki posredujemo bralcem značilnosti prometnih stražnikov na cestnih križiščih v nekaterih deželah.

Orientalni fatalizem se kaže tudi v drži tega saudskoarabskega prometnega stražnika, ki sedi ob cestnem robu, kakor da mu je ves promet kaj malo mar

Tale indijski čuvar cestnega reda se očitno zaveda svoje veljave, po vsem videzu pa prav gotovo sodi med tiste, ki ne trpijo lakote

Kot Merkur z Olimpa ureja atenski prometni stražnik s svoje »prižnice« ulični promet

Norveški prometni stražniki, ki veljajo ne samo za dosledno pravične, marveč tudi izredno vpludne varuhe cestnega reda, so vsi brez izjeme mlajši od trideset let

POJASNILO RESEVALCEM KRIZANKE
Zaradi tiskarske napake je treba geslo »pregibna« spremeniti v »pregibni«.

Drobne ZANIMIVOSTI

SLABA DRESURA

Kot veliko atrakcijo so napovedali v nekem kabaretu Ria de Janeiro »jazz-band«, ki ga sestavljajo dresirane opice. Že po drugi točki se je orkester vznemiril. Ker opice niso bile dresirane na ploskanje, smeh in vpijete gledalcev, so se zagnale v občinstvo, prebutile vse po vrsti z instrumenti in steklenicami, opraskale poslušalce lica in jim trgale obleko s telesa. Ponovitev ni bilo...

Peter, sin znanega polarnega raziskovalca Scotta, je pred kratkim v Londonu odprl konservo, ki jih je bil njegov oče pustil na Antarktiki pred štiridesetimi leti in so jih nedavno pripeljali v Veliko Britanijo. Povsem brez bojazni ni minilo gorje kosilo, čeprav so kemiki poprej natanko analizirali vsebino konzerv.

NEKONČNI TRAK

V zahodnonemških tovarnah Opel so montirali »nekončni« tekoči trak, ki je dolg 28 km. Vse instalacije so razširili za polovico, proizvodnja avtomobilov pa se je zvišala na 1000 vozil dnevno.

DRAGO SMRCANJE

Za ameriško sodišče je kronično smrčanje zadosten vzrok za razvezo zakona. Po statističnih podatkih plačuje v ZDA nad 200.000 mož svojim bivšim ženam vzdrževalnino, samo zato, ker se niso mogli odvaditi smrčanja.

Hilario Caporal y Flores, ki velja za neposrednega potomca cesarja Guashtemoca, zadnjega vladarja izginule azteške države, so je pred kratkim pripeljal na obisk v Tokio. Guashtemoc je vladal v Meksiko do prihoda španskih zavojevalcev v šestnajstem stoletju.

Televizija nadzoruje zamudnike

V nekaterih kalifornijskih vojaških tovarnah so začeli uporabljati televizijske kamere za snemanje vseh ljudi, ki prihajajo v tovarno in odhajajo iz nje. Televizijske kamere spremljajo gibanje ljudi po tovarni, hkrati pa nadzorujejo tudi prihod in odhod delavcev.

Električno spanje

Sovjetska specialista za psihoterapijo Livencov in Aprikosov sta iznašla metodo za uspavanje živali in tudi ljudi brez anestezije. Gre za postopni, ublaženi električni šok. Najprej sta delala poskuse s ptiči in ugotovila, da se ti začno vznemirjati pri nekaj miliamperih. Ko sta tok okrepila, se ptice niso več premikale in so se z glavo obrnile proti sondi, pri še močnejšem toku pa so zaspale in niso več reagirale na zunanje učinke. Potem ko sta tok prekinila, so bile poskusne ptice v trenutku budne in zelo razgibane.

Ta postopek so preizkusili tudi na ljudeh, ki so jim pritrtili elektrode na uhlje. Potem so spustili izmenični električni tok nizke frekvence in uravnavali jakost, dokler ni začutil pacient v očeh rahlega drgeta. Potem je zaspal. Ugotovili so, da človek spi tako dolgo, kot traja električni tok, ko se zbudi, pa je svež in dobro razpoložen. Po mnenju Livencova in Aprikosova električno spanje ponovno poživljuje posameznih celic.

V medicini so električno spanje prvič uporabili proti trajni nespečnosti in pa v psihiatriji. Inženir Tudy je iznašel aparat za električno narkozo, s katerim so operirali že vrsto živali, na ljudeh pa ga še niso preizkusili.

PESNIK V NAPOLIJU BODO IMELI ULICO »O SOLI MIO« JE ZMAGAL

- Te dni se v Italiji smejejo
- na račun neapeljske občine
- in pesnika E. Marija. Tri
- leta je trajala pesnikova
- bitka z neapeljsko občino,
- zaključila pa se je z vse-
- stransko zmago vztrajnega
- poeta.

Pred tremi leti je ta pesnik predlagal, naj bi nekatere neapeljske ulice imenovali po naslovih najbolj znanih pesmi, ki so ponesle slavo tega mesta po vsem svetu. Občina dolgo časa ni kazala razumevanja za ta predlog, češ kako bi bilo mogoče imenovati to ali ono ulico »O sole mio« ali »Santa Lucia«. Saj bi se temu smejal ves svet!

Pesnik pa je trmasto vztrajal pri svojem. Cela tri leta je pošiljal občini vedno nove predloge, ki jih je takole podpisal: mesto Napoli je znano po vsem svetu. In zakaj je znano? Mar zaradi velikih ljudi, ki jih je prispevalo v svetovni seznam znanstvenikov in umetnikov? Nikakor ne, marveč zaradi napolitanskih pesmi.

Navsezadnje je mestna občina popustila ob tolikšni vztrajnosti zagovornika napolitanskih pesmi, mestni svetovalci so sprejeli Marijev predlog. Ulice nove mestne četrti, ki jo zdaj gradijo, bodo kmalu dobile imena po najbolj znanih napolitanskih pesmih.

Cez nekaj mesecev se bodo torej v Napoliju takole pogovarjali: »No, sestala se bova popoldne na trgu »Oj Marie«. — Pridite k meni na večerjo v ulico »O sole mio« številka 47. — V našem dam sončno sobo v ulici Luna Rossa itd.

Pesnik je ves nasmejan od zadovoljstva in prav rad pripoveduje o tej zgodbi vsakomur, kdor ga je voljan poslušati. Ta uspeh imenuje največje dejanje

v svojem življenju, smehljajo se tudi Italijani, ki se kaj radi pošalijo na račun Napolitancev, najbrž pa se ne bodo smejali ljudje, ki bodo stanovali v novi mestni ulici »Funiculi-funicula«.

Nekatere ruske pionirske organizacije imajo majhne filmske studije, ki v njih delajo v prostem času bodoči filmski snemalci, režiserji in umetniki. Posnetek kaže snemanje akrobatske točke v filmskem studiu moskovske pionirske organizacije.

Jetniki so rešili letalske potnike

Na otoku Rickers pred ameriško obalo stoji velika jetnišnica, katere okolica je bila nedavno poprišče prizadevnega boja za rešitev kakih sto potnikov iz poškodovanega potniškega letala. Pred nekaj dnevi je divjal nad otokom strašen vihar, ki je primoral letalsko posadko, da je skušala zasilno pristati na po-

vsem neznanem terenu. Pristanek pa ni uspel, letalo je zgrmelo na tla zraven zidov jetnišnice. Potniki so obupno klicali na pomoč, burja je divjala s hitrostjo 120 km na uro.

Uprava jetnišnice si ni znala pomagati drugače, zato je izpustila iz celic okoli 50 jetnikov, ki so tvegali življenje, ko so vdirali v goreče letalo ter nosili iz njega mrtve in ranjence. Še pred eksplozijo letala so spravili iz ruševin vse potnike. Kasneje so ugotovili, da je ob zasilnem pristanku izgubilo življenje 20 potnikov, 80 pa so jih rešili. Za pogumno dejanje in požrtvovalnost, ki so jo pokazali jetniki pri reševanju človeških življenj iz gorečega letala, je predlagala jetniška uprava svobodo za vse, ki so sodelovali pri reševanju.

Tretja knjižnica na svetu

Po številu knjig je v svetovnem merilu na tretjem mestu vseučilišna knjižnica v ameriškem Illinoisu, ki je hkrati tudi največja ustanova te vrste v Novem svetu. Nedavno se je število zvezkov v tej knjižnici povzpelo na tri milijone. Vsako leto naraste povprečno za 100.000 izvodov. Kot knjigo z zaporedno številko tri milijone so vpisali v tej knjižnici »Kozmografijo« Pomponiusa Mela, ki je bila tiskana leta 1498 v španski Salamanci. Ta knjiga prvič omenja odkritje Amerike in z zemljevidi približno ponazarja oblike nove celine. Dopolnjuje pa jo obširnejše delo zemljepisca Waldseemüllerja iz leta 1507; v njej je že več podatkov o Ameriki. Razen knjig hranijo v tej ustanovi nad milijon zemljevidov, partitur, posnetkov itd.

Precejšen uspeh so doživeli organizatorji televizijske oddaje, v kateri so nastopili psi, ki zmorejo razne umetnje. Skoraj 1500 dolarjev je zaslužil pes, ki je pred televizijsko kamero posnel značilne kretnje neke znane ameriške pevke, pogodbo za tri leta, pa je podpisal lastnik irskega setra (na zgornji sliki). Ta pes baje povsem razločno prebere — in seveda tudi izgovori — celo vrsto besed. Posnetek ga kaže na preizkušnji pred televizijskim nastopom.

